

Martna Garaaz

tahab saada Läänemaa parimaks autoremondi-töökojaks. Lk 3

Nõva

raamatukogu,

mis on ühtlasi postkontor.

Lk 5

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

LAUPÄEV, 28. JAANUAR 2017 | NR 12 (3957) | 1 EURO

Krista

Kumberg:

lapsed ei ole aastatega muutunud. Lk 6–7



● VEEMAJANDUS

Haapsalu uuendab kahe ja poole miljoni euro eest veevärki

Haapsalus ja Uuemõisas käib 2 miljonit eurot maksev veepuhastussüsteemi uuendamine ja veetorude vahetamine, mis aitab leevendada veehinna tõusu tulevikus. Seni käis töö reoveepuhasti ümber, nüüd on järg 10 km torude käes.

TARMO ÕUEMAA

LEMMI KANN

info@le.ee

Mullu mais sai Haapsalu Veevärgi Ühtekuuluvusfondi (ÜF) veemajanduse projekti viimasest voo- rust 1,4 miljonit eurot.

Projekti järgi renoveeritakse reoveepuhasti eelpuhasti ning vahetatakse Haapsalu linnas väl- ja vee- ja kanalisatsioonitorustik. Projekti kogumaksumus on ligi 2 miljonit eurot, toetust saadakse 1,4 miljonit eurot – projekti toetuse määr on 68,5 protsenti.

„Tööd alustati 2016. aasta novembris ja rahaliselt on 30 protsenti tööst valmis. Suurem osa tehtust puudutab Haapsalu reoveepuhastit,” ütles Haapsalu Veevärgi juhataja Kaido Erik.

Uus biotiik ja eelpuhastus

Sel nädalal said puhtaks reoveepuhasti biotiigid, kuhu juba puhastatud vesi läheb enne merre laskmist. „Uuendasime väljund- toru, mis puhastist vee tiiki la- seb – 500-millimeetrine kollek- tor,” näitas Kaido Erik. „Tiik on nüüd ka teistsugune. Enne oli kaks väiksemat tiiki, nüüd on uus tehnoloogia ja tiik üks. Vesi voolab üle tammi ühest tiigi poolest teise, muda jääb tammi taha kinni.”

Eriku sõnul lastakse tiiki ve- si sisse järgmisel nädalal. „Keva- del tahaks siia ka karpkalad ta- gasi tuua,” ütles ta.

Kõige tähtsam uuendus puu- dutab reovee eelpuhastusjaama. „Paigaldame uued võred, mis on juba kohal. Vesi jookseb piide va- helt läbi, piid tõstavad paksu väl- ja,” näitas Kaido Erik. Paigaldati ka uued võimsad pumbad, mis vee edasi suunavad.



Haapsalu Veevärgi juhataja Kaido Erik loodab, et Haapsalu elanikud ei pahanda, kui mõnele linnatänavale auk tehakse ja masinad veidi aega mürisevad. Tulemuseks on puhtam vesi.

Põnev on vanalt veevärgisüs- teemilt uuele ülemineku. „Uus süsteem hakkab veebruaris tööle. Ümber tuleb ehitada au- tomaatika ja juhtimissüsteem. Oleme nuputanud, kuidas üle- minek korraldada. Meil seda olla

ei saa, et ups! Juhtus! Ärge nüüd vett laske!” ütles Kaido Erik.

Kümme kilomeetrit torusid

Juba käib ka torustikutöö lin- natänavatel ja linna ümbru- ses. „Tööd teeb kolm brigaadi.

Enamik torutöid tehakse kinni- sel meetodil, et vältida tänavate üleskaevamist,” rääkis Haap- salu Veevärgi juhataja.

Ühtekokku pannakse 10 kilo- meetrit uut torustikku, millest kaks on juba tehtud.

HAAPSALU REOVEEPUHASTI

HAAPSALU LINNAHOOLDUS OÜ

Veevärgi projekt

- Projekti on kavas valmis saada 2017. aasta lõpuks.
- Rekonstrueerimisele kuulub u 4,4 km veetorustikku, u 3,6 km isevoolset ka- nalisatsioonitorustikku, u 1,9 km surve- kanalisatsioonitorustikku.
- Ehitatakse u 0,15 km veetorustikku, u 0,16 km isevoolset kanalisatsioonito- rustikku, u 0,33 km survekanalisatsoo- nitorustikku ja üks reoveepumpla nr 7.
- Haapsalu reoveepuhastis rekonstruee- ritakse võresüsteem, koagulandipumba süsteem, eelpuhasti pumbad, segurid, liivapüünise süsteem koos automaati- kaga, eelpuhasti ja jaotuskaevu vaheli- ne survetoru, biotiigi ja puhasti vaheli- ne torustik ja möödavool biotiigist. Re- konstrueeritakse biotiigid.

ALLIKAS: KIK

MERILIN KAUSTEL-LEHEMETS

majades võivad torud olla amor- tiseerunud, hoiatas ta.

Uute torude eluiga on 30–40 aastat. „Mida rohkem toru- sid vahetatakse, seda vähem on veeavariisid,” ütles Haapsalu Vee- värgi juhataja. „Vanasti oli meil üks brigaad ainult avariide peal, nüüd teevad nad hooldustöid, sest avariisid peaaegu enam ei ole. Kui juhtub veeavariit, paneb see lausa kulmu kergitama.”

Hoiab veehinda madalama

Töö teeb Viimsi Keevitus, kes võ- tis hanke 1 621 800 euro suuru- se pakkumusega, millele lisan- dub käibemaks. „Ehitaja on tä- naseni tubli olnud ja lubadustest kinni pidanud,” ütles Kaido Erik.

Juhataja sõnul on umbes 30 protsenti tööst tehtud. „Aga raha- liselt. Reoveepuhastusseadmed on kallimad kui torud,” ütles ta. Haapsalu veehind on praegu veidi alla Eesti keskmise.

„Oleme suutnud hoida seda hinda ülipikalt ühes augus. Ko- gu praegune töö on selleks, et sellist trendi ka hoida,” märkis Kaido Erik.

„Vesi vastas normidele ju- ba enne, nii et ei saa öelda, et nüüd on merre minev vesi puh- tam. Renoveerimist oli vaja, et haapsallaste veehind tulevikus mõistlik oleks. Seadmed ja to- rud olid amortiseerunud, mui- du pidanuks need mõne aja pä- rast oma raha eest välja vaheta- ma. Hoidsime ära veehinna tõu- su hüppe,” sõnas ta.

Haapsalu oli 1990ndatel esi- meste hulgas, kes oma reovee- puhastussüsteemi korda tegi. „Haapsalu pidi selleks laenu võt- ma, järgmised said Haapsalu viga- dest õppida ja ehitasid juba euro- toetuse eest,” rääkis Kaido Erik.

Haapsalu aukodanikuks saab Kanepi, vapimärgi Rootare ja Tuisk

KAIRE REILJAN

kaire@le.ee

Haapsalu linnavoliko- gu otsustas eile ühel hää- lel, et Haapsalu aukodaniku tiitli saab sel aastal tennisist Kaia Kanepi, vapimärk anneta- takse Kaja Rootarele ja Tarmo Tuisule.

Haapsalu linnavoliko- gu kultuuri- ja haridusko- misjoni aseesimees Ülo Kalm ütles, et aukodaniku tiitlile oli- gi üks kandidaat – endine tipp-



Kaia Kanepi.



Kaja Rootare.



Tarmo Tuisk.

tennisist Kaia Kanepi.

„Kaia Ka- nepi on mit- meid aast- aid hoid- nud Haapsalu nime maailma- kaardil ja seda maail- mas tutvustanud,” põhjendas Kalm, miks pälvis Kanepi kandidatuur voliko- gu haridus- ja kultuu- rikomisjoni toetuse.

Haapsalus oma tenniseteed alustanud Kaia Kanepi on olnud Euroopa meister kuni 16aastas-

te hulgas ja mitmekordne Ees- ti täiskasvanute meister. Tema parim koht WTA edetabelis on olnud 15.

Praegu peab Kanepi võistlus- pausi, kuid sügisel ütles ta ajakir- jandusele, et pole tippennisest siiski loobunud. „Üks on kindel: tahan kindlasti veel võistelda. Mitte lihtsalt niisama, vaid kor- ralikul tasemel,” on ta öelnud.

Haapsalu vapimärgile esitati viis kandidaati, kelle seast valis kultuuri- ja hariduskomisjon volikogule esitamiseks kaks: Haap- salu sotsiaalala aselinna Kaja Rootare ja Haapsalu spordibaa- side juhi Tarmo Tuisu.

Haapsalu sotsiaalala aselin- napea Kaja Rootare pälvis vapi- märgi selle eest, et on nii aselin- napea kui ka sotsiaalmaja direk- torina enam kui 20 aasta jook- sul andnud oma panuse toimi- va sotsiaalsüsteemi loomisse Haapsalus.

Haapsalu spordibaaside juhti Tarmo Tuisu tutvustas Ülo Kalm esitajate sõnadega: „Kui spordi poolel on midagi korrast ära ja logiseb, siis anna see Tuisule ja ta teeb korda.” Tuisu juhtimisel on Haapsalus viimastel aastatel valminud mitu spordikomplek- si, mullu avas ukсед uus vehk- lemishall.

Tarmo Tuisk pälvis tänavu ka Kultuurkapitali kehakultuuri ja spordi sihtkapitali aastapremia.

Vapimärgi kavaleride kinnita- mine volikogus ei läinud ometi nii libedalt kui aukodaniku tiit- li määramine.

Enne hääletuse algust esitas linnavolikogu liige Lauri Väli et- tepaneku: „Äkki esitaks kõik viis kandidaati volikogule ja 17. veeb- ruaril valiks volikogu vapimärgi saajad välja.”

Pärast väikest vaheaega teatas volikogu esimees Andreas Rahu- varm, et vapimärgi andmise reg- lemendi kohaselt on komisjon oma töö teinud ja esitanud voli-

kogule kinnitamiseks kaks kan- didaati. „Kui on soov, et ka tei- sed komisjonid või suurem hulk inimesi saaks otsustamise juu- res olla, tuleks järgmiseks aast- aks teha reglemendis muuda- tusi,” selgitas Rahuvarm.

Seejärel hääletasid kõik 12 is- tungil viibinud volinikku Roota- rele ja Tuisule Haapsalu vapimä- rgi annetamise poolt.

Nii aukodaniku tiitel kui ka Haapsalu vapimärgid antakse üle Haapsalu linnapea ja volikogu esimehe Eesti Vabariigi aasta- päevale pühendatud vastuvõ- tul 23. veebruaril Haapsalu kul- tuurikeskuses.

● JUHTKIRI

Poolteist miljonit eurot puhast võitu

Viimastel nädalatel on ajalehes varasemast tihedamini teateid veetorustike remondist ja veekatkestustest. Kohati mõjutab see isegi liiklust. Eks või see mõne tundlikuma natuuri panna kiruma, kuidas see veevärk ükskord valmis ei saa. Mis seal enam ehitada on? Enamik linnarahvast tõenäoliselt isegi ei teadvusta, et käib suur veevärki uuendamine. Aga tegelikult peaks iga Haapsalu maksumaksja rõõmust hõiskama, kui linnas uus plasttoru maa sisse pannakse, sest see töö tehakse enamasti Euroopa Liidu raha eest.

1990. aastatel oli eesrindlik Haapsalu linn üks esimesi omavalitsusi Eestis, kes tegi endale moodsa reoveepuhasti. Selleks tuli tolle aja mõistes võtta hiigellaen, mis kergitas sinise veehinna suhteliselt kalliks ja sisult tuli linnaelanikel tagasi maksta.

Juba veidi enne aastatuhandevahetust lasti otse Haapsalu linna keskel, holmidel, oma reovesi merre või viiki. Kanalisatsiooni polnud paljudel majadel, isegi vesi tuli käe otsas linna avalikest kaevudest tuppa tarida. Kui siis vesi ja kanalisatsioon puumajade piirkondadesse veeti, seati seal sed elanikud sundseisu. Kaevud suleti, veevärki-ga ühinemine oli kohustuslik ja eriti pensionäridele päris kallis.

Nüüd oli Haapsalu Veevärki projekt esimene, mis sellest meetmest Euroopa Liidu raha sai. Näiteks Pärnu taotles seda raha samuti, lubades maksta suurema omaosaluse, ent ei saanud.

Projekti käigus rekonstrueeritakse Haapsalus ja selle ümbruses ligi 2,5 miljoni euro eest torustikku ja veepuhastusseadmeid. Sellest 1,6 miljonit eurot annab Euroopa Liit. See on raha, mille oleks haapsallased ja Uuemõisa veetarbijad muidu pidanud lähiaastatel ise omast taskust kinni maksma.

Haapsalul on viimastel aastatel ette näidata uhkeid elukeskkonda parandavaid saavutusi. Veevärki uuendamine läheb samasse ritta näiteks Krahviaia ja tänavavalgustuse uuendamisega. Nüüd jääb vaid unistada, et teed ka lõpuks korda saaks.

● TEISED LEHED

Alkoholireklaami piirangud – suur oht üle reguleerida

EPL. Jevgeni Ossinovski ettepanekud piirata alkoholireklaami internetis tekitasid Kaja Kallases järgmised mõtted.

Ossinovski on viidanud, et sarnased keelud kehtivad Soomes, aga selgub, et Soomes saab ikkagi alkoholi internetis reklaamida, keelatud on tarbijate hindamis- ehk tagasiside-mehhanismid. Samuti on Soomes televisioonis ja raadios reklaam lubatud, aga alles alates kl 22, mis viitab sellele, et soov on piirata just alaealiste kokkupuutumist alkoholireklaamiga. Ossinovski ütles, et soomlased on Google'i ja Facebookiga kokku leppinud, et soomekeelne alkoholireklaam Google'is ja Facebookis ei levi. Kas oli kokkulepe või seadus? Soome seadusi vaadates selgub siiski, et alkoholireklaam sotsiaalmeedias keelatud ei ole.

Kõigi piirangute aluseks peaks olema uuringud, mis näitavad, kui palju reklaami internetis on, kuidas see inimesi mõjutab ja kui suur oleks mõju selle reklaami kadumisel. Niisama tähtis on tuvastada, kas piirang on reaalsuses teostatav. Kogu seda paketti vaadates on suur oht ülereguleerimisele, mis ei pruugi tegelikkuses toimida ega soovitud tulemusi anda.

● LAUSELAEN

„Mingid kohalikud intriigid minu otsuseid mõjutanud ei ole.”

Urmas Sukles, Haapsalu linnapea. LE, 26. jaanuar 2017

NÄDAL

28.1.2017



Rail Baltic – kas usaldada arste või posijaid?

Kui arst ütleb, et peate laskma oma lapse vaktsineerida ja ise südameoperatsioonile minema, pole eriti tark hakata kodus omapäi pärgarterite seisundit hindama ja vaktsiini koostist analüüsima.

Peaegu kellelgi meist pole selleks teadmisi ega oskusi. On ainult kaks võimalust: kas usaldada arsti või mitte. Saab ka teise arsti arvamust pärida, aga siis on jälle küsimus, kumba arsti uskuda. Nii et lõpuks taandub kõik ikkagi usaldusele.

Kui Eesti valmistus 2003. aastal Euroopa Liiduga liitumise rahvahääletuseks, nõudsid eurovastased hääletuse edasilükkamist, sest muidu ei jõudvat inimesed kümnete tuhandete eurodirektiividega tutvuda ja peavad pimesi hääletama. Muidugi ei lugenud neid dokumente keegi peale väheste ametnike ja poliitikute, kelle töö see oli. Aga rahvahääletusel ei seganud see kedagi, kõigil oli selge seisukoht. Isegi riigi põhiseadust hääletas rahvas enamjaolt „pimesi”, usaldades asjatundjaid, sest see ongi kõige mõistuspärasem viis tähtsate otsuste langetamiseks.

Põhimõtteliselt sama lugu on ka Rail Balticuga, raudteega, mis ühendab Eesti teiste Balti riikidega ja Euroopa transpordivõrguga. Ka selle ehituse üle otsustamine on ennekõike usalduse küsimus. Eestis on ainult käputäis inimesi, kes on pädevad säärase ettevõtmise tasuvust ja mõju hindama. Need inimesed on öelnud, et see on Eestile hea ja kasulik projekt.

Tehtud on ka tasuvusuuring, mis näitab, et Rail Baltic peaks end ära majandama. Tellitud on isegi „teise arsti arvamus” ehk teine tasuvusuuring. See peaks valmima paari kuu pärast, enne kui riigikogu Rail Balticu ehitamise lepingut aruta-



KALLE MUULI
kolumnist

ma hakkab. Kui teine tasuvusuuring on eelmisest hoopis kehvema tulemustega, jääb leping, mille Balti riikide peaministrid 31. jaanuaril allkirjastavad, riigikogus väga suure tõenäosusega ratifitseerimata ega jõustu.

Mõistagi on Rail Balticul ka varjuküljed nagu igal suure mõjuga ettevõtmisel. Kõige peamine neist on see, et Rail Baltic ei lähe läbi Tartu. Eesti suuruselt teise linna kõrvalejäämine nii tähtselt ühendusteelt mõjub ääremastaavalt kogu Lõuna-Eestile. Aga kuna lätlased ei ole nõus Valka–Riia lõiku ehitama, pole meil Rail Balticu trassi asjus tegelikult valikuvõimalust. Tartu mugav ja kiire ühendus Tallinna ja Riiga tuleb tagada teisiti. Koos Rail Balticu rajamisega tuleb hoogu anda Tallinna–Tartu kiirtee ehitamisele ja Tartut teiste Eesti linnadega ühendava raudteevõrgu renoveerimisele.

Enamik muid küsimusi, mille on Rail Balticu kriitikud kergitanud, tunduvad pigem tehnilised kui põhimõttelised probleemid. Maanteed ja raudteed ei poolita mitte riike, vaid vastupidi, hoopis ühendavad neid, ja head ühendusteel on majanduse

arenguks hädavajalikud. Ühelgi arenenud Euroopa riigil pole nii viletsaid maanteed ja raudteid kui Eestil.

Kui me ei kasuta ära võimalust ehitada endale ühendusteel Lääne-Euroopa riikide rahaga, pole meil vähimatki lootust neile majandusarengus lähemale jõuda. Ainult muuseumi ehitades oleme varsti ka ise muuseumis. Mitte külastajadena, vaid eksponaatidena.

Muidugi võib südameoperatsioon ebaõnnestuda ja igal vaktsiinil võib olla ka kõrvaltoime. Rail Balticuga kaasnevad riskid ei ole kindlasti mitte tühised, sest majanduses on veelgi raskem tulevikku ennustada kui ilmajaamas ja ükski tasuvusuuring ei garanteeri kellelegi kasumit. Nende riskide vähendamiseks peame sihikindlalt tööd tegema, muuhulgas mõtlema ka Helsingi–Tallinna tunnelile ja võib-olla isegi Rail Balticu pikendamisele Peterburini lootuses, et Venemaa ei ole igavesti niisugune nagu praegu.

Igal suurel projektil on alati ka negatiivseid mõjusid. Neid tervikust välja noppides ja ükshaaval esile tõstes saab ka kõige edumeelsema ettevõtmise kohta öelda, et see toob suurt kahju. Aga kui me takerdume oma hirmudesse ja kardame ebaõnnestumist, võtame endalt ka õnnestumise võimaluse. Keda siis üldse usaldada, kui me ei usalda asjatundjaid? Mis põhjust on meil uskuda posijaid ja soolapuhujaid rohkem kui arsti?

● Mõistagi on Rail Balticul ka varjuküljed nagu igal suure mõjuga ettevõtmisel. Kõige peamine neist on see, et Rail Baltic ei lähe läbi Tartu.

● MEISTRIMEHED

Leader andis remonditöökojale uue hoo

Oliver Tammemägi loodab Martnasse luua Läänemaa parima autoremonditöökoja. Tuule sai Martna Garaaž OÜ tiibadesse Leaderi toetuse abil. Konkurentsi loodab remondimees pakkuda ka suurtele esindustele.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Tammemägi nokitses seni auto- de kallal kunagise Martna sov- hoosi töökoja tillukeses ruumis. Et aga naisega kahasse kirjutatud projekt Kodukant Läänemaale Leaderi toetuse saamiseks pidas vett, sai Tammemägi oma ette- võtmisele sisse uue hoo. „Küm- me tuhat eurot, omaosalus veel juures,” ütles remondimees in- vesteeringu kohta. „See andis tõuke ja innustuse teisest kohast ära tulla. Nüüd saame pakkuda klientidele kõiki autoga seondu- vaid teenuseid.”

Aastakümneid tühjalt seis- nud kunagise tehnilise hool- de maja ostis Tammemägi ära ja kavatseb selle üles vuntsida. Varasemaga võrreldes on töö- meestel palju rohkem ruumi. Garaažis on kaks autotõstikut ja vürtsi lisab ettevõtmisse uhi- uus sillastend.

„See on Läänemaal kõige uuem,” esitles remondimees oma töökoja pärli. „Aasta algu- ses tuli tehase esindaja Singapu- rist Martnasse, pani kõige uue- ma tarkvara peale ja kalibreeris pingi.” Tammemägi sõnul on au- to sildade reguleerimine ülioluli- ne. „Kui vahetad rehve, siis näed, kuidas rehvid on kulunud. Näi- teks kui ostad autole 400–500 euro eest jooksu, mis peab vas- tu vaid ühe hooaja, on asi ikka hull küll.”

Lipsukandjaid pundis pole
„Minu plaan on selline, et pak- kuda Läänemaal soodsat, kuid esinduse tasemel autoremonti,” selgitas Tammemägi ja lisas, et kvaliteetset tööd suudab ta oma töökojas teha küll.

Oma eeliseks peab remon- dimees aga suurte remondi- keskustega võrreldes soodsa- mat hinda.

„Esindustes on ju nii, et pika laua taga istub viis meest, kuid musta töö teevad kaks meest, kes peavad teenima kõikidele raha. Selle tõttu läheb neil ka hind kal- lik,” seletas Tammemägi. „Meil siin lipsuga mehi istumas pole. Pole ka pangalaenusid ega suurt üüri ning tänu sellele saame tun- nihinde normaalse hoida.”

Praegu on Oliver Tammemägi töökojas ametis koos Vigala tehnikakooli praktikandi Ma- rek Eritiga.

„Kõige suurem mure on töö- mehed,” nentis Tammemägi ja lisas, et investeerib seadmetes-



Oliver Tammemägi näitab praktikant Marek Eritile, kuidas saab kinniroostetanud voolikumuhi lahti keerata.

URMAS LAURI

Martna remondimehed Haapsalus

Martna remondimehed on laineid lõõnud ka Haapsalu autoremonditurul. Novembris 2009 laienes Martna autoremondipunkt Haapsallu. „Algul tegi- me turu keskmise hinna järgi – rehvivahetus oli 400–500 krooni. Siis käis vähe inimesi,” meenutas Tammemägi. Kui hind 200 kroonile lasti, tuli inimesi päris palju. Tallinnas maksis rehvivahetus toona 700 krooni. „Tulid, sõitsid Haapsallu, sest meil oli hind ainult 200 krooni.”

Hiljem Martna punkt Haapsalus lagunes. „Punt läks laiali, mina ja üks teine poiss jäime siia Martnasse toimetama, kaks toimetavad Haapsalus edasi,” selgitas Tammemägi.

se ja meestesse. „Korralikke rem- ondimehi pole leida. Seda hir- mu, et garaažis töö otsa saab, ei ole, tubliil mehel palgamu- ret ei ole. Oleks vaja vähemalt ühte või ideaalis kahte pädevat meest.”

Neljapäeva õhtul oli prakti- kant Erit ametis Peugeot’ pidu- riklotside vahetamisega. „Meil saab praktikant reaalselt tööd te- ha, paljudes kohtades pannakse nad autosid pesema. Tuleb hil- jem minu juurde tööle, oskab vait autot pesta,” nentis Tam- memägi.

Teiseks pärliks peab Tamme- mägi rehvipinki, milles on või- malik monteida kuni 24tolliseid velgi. „Ja madalaid rehve. Tavapingiga selliseid ei tee,” sel- gitas remondimees. „Võib-olla kõvemates esindustes on selli- ne pink.”

„Ma olen investeerinud päris kõvasti ka diagnostikaseadme- tesse,” ütles Tammemägi. „Meil on vähemalt margiesinduse tase- mel või isegi paremad seadmed.”

Remondimehe sõnul on au- tode üks tüüpvigu lambdaan- dur. (Lambda- ehk hapnikuan-

dureid kasutatakse heitgaaside jääkhapnikusalduse mõõtmise- seks, mille abil määratakse moo- tori küttesegu koostis. See peab vastama operaatori poolt ettean- tud mootori töörežiimile.)

„Tihtilugu pole viga anduris. Mul on seade, millega saab kind- laks teha, kas on andur läbi või on viga kusagil mujal,” tõi Tam- memägi näite diagnostikasead- mete tähtsusest. „Või teine näi- de. Sel autol oli viga, et ei läinud pöördesse,” näitas remondimees arvutisse salvestatud graafikut. „Siit on näha, et nukkvõlli käi- tav kett on kulunud.”

Järjekord on ukse taga

Kui Peugeot on uued piduriklot- sid saanud, ootab ukse taga ju- ba Renault.

„Pulli teeb. Eile õhtul tuli min- gi körin alla,” selgitas külamees remondimehele. „Täna vaatasin, all on plekk irvakil.”

„Põhimõtteliselt võib meie juurde tulla kõikide muredega – klaasivahetused, veermikure-

mont, süüde, küte, elekter,” loet- les laia haardega remondimees. „Automaatkäigukasti õlivahetust ei taha teha, sest üldjuhul tullak- se õli vahetama siis, kui on juba mõni probleem.”

Kõige kibedam töö on garaa- žis rehvivahetuste aegu. „Siis on ikka nii, et ei jõua mahagi is- tuda, 20–30 autot päevas,” üt- les Tammemägi. „Suvi on selli- ne, kus inimesed ikka liiguvad ja käiakse remontimas. Jaanua- rist märtsini on suhteliselt vaik- semad kuud.”

Oliver Tammemägi soovitab autoomanikel enne ülevaatuse- le minekut nende juurest läbi põigata. „Meie juures saab en- ne selgeks, mida on autol va- ja teha.”

Martnat peab Tammemägi remonditöökojale sobivaks paigaks. „Päris palju käib klien- te Haapsalust ja isegi Tallinnast. Pealinna omad tulevad Martnas- se Haapsalu kaudu. „Peavad Pa- livere teed kehvaks,” nentis re- mondimees.

● LÜHIDALT

Kullamaa tõstab vallavanema palka

Kullamaa vallavanem Jüri Ott hak- kab tänavu üle saja euro rohkem palka saama. Mullu oli Ott kuupalk 1900 eurot, tänavu 2004 eurot.

Kullamaa pearaamatupidaja Aare Lauren ütles, et tõuseb kõi- kide valla palgal olivate palk – raa- matukogutöötajate, lasteaiaõpe- tajate, ametnike jt oma. Eelarve järgi suureneb palgafond 5,5 prot- senti. Palka on Kullamaal tõstetud viimasel ajal igal aastal, protsent on vaid muutunud: vahel kaheksa protsenti, vahel neli protsenti jne.

Investeeringuiks on valla eel- arves tänavu ette nähtud kokku 553 000 eurot. Enim, 475 000 eu- rot investeerib vald teedesse. „Kilo- metraaži ei ole me veel määranud,” ütles Lauren. 25 500 euro eest re- mondib vald keskkooli raamatuko- gu ja klassiruumi.

415 000 eurot on kavas inves- teeringuiks võtta laenu. Tulumaksu tõusu on planeeritud 6,3 protsen- ti. Tänavuse eelarve maht on 1,4 miljonit, mullu oli see 1,3 miljonit.

Tavaliselt on Kullamaa vald ala- ti esimene maakonnas, kes võtab uue aasta eelarve vastu. Seda on tehtud juba vana eelarveaasta lõ- pus – detsembris. Seekord aga al- les jaanuari lõpus. „Detsembris läks kiireks. Ühinemisega oli nii palju tegemist,” ütles Kullamaa voliko- gu esimees Einar Pärmpuu.

Kaie Ilves

Noarootsi laiendab õpilaskodu

Noarootsi valla selle aasta suurim investeering on õpilaskodu juurde- ehitus, kuhu kulub kokku 350 000 eurot. 300 000 eurot võtab vald selleks laenu.

Õpilaskodu laiendatakse 20 ko- ha võrra. Praegu elab õpilaskodus ja käib seal Noarootsi põhikoo- lis 30 last. Noarootsi põhikoolis käib üldse 70 last, 40 on oma val- la lapsed. Õpilaskodus aga elavad (ja käivad Noarootsi koolis) lapsed ka mujalt maakonnast ja Eestist.

350 000 eurot on vald plaani- nud Hara sadama rekonstruee- rimiseks, milleks saadi toetust. 150 000 eurot võetakse sada- maehituseks laenu.

Tõuseb ametnike, lasteaiaõpe- tajate jt palk. Noarootsi volikogu esimees Margus Laidmets ütles, et mullu tõusis palk osal viis, osal ühek- sa protsenti. Tänavu saavad viis protsenti palgalisa need, kes said mullu üheksa protsenti ja vastupidi.

Teede remondiks kulub tänavu 60 000 eurot. Ühtekokku inves- teerib Noarootsi vald sel aastal 760 000 eurot.

Noarootsi valla tänavuse eelar- ve maht on 1,4 miljonit eurot.

Kaie Ilves

EAS toetas Tšaikovski festivali

Ettevõtluse arendamise sihtasu- tus (EAS) toetas ligi 40 000 euro- ga suvel Haapsalus toimuvat Tšai- kovski festivali.

„Tegemist on grandioosse üri- tusega,” lubas Haapsalu linnapea Urmas Sukles.

Haapsalu aselinnapea Liina Pöl- lu sõnul pole festivali eelarve veel päris selge, kuid peale omaosalu- se ja toetuse on üritusel ka spon- soreid, teiste hulgas Haapsalu tar- bijate ühistu.

Kaire Reiljan



HAAPSALU
TÄISKASVANUTE
GÜMNAASIUM

JAANUAR ON UUS SEPTEMBER.

Meil on ka **õppeaasta keskel** võimalik **alustada õppimist** gümnaasiumis või pooleli jäänud klassis. Koostades isikliku õppeplaani, saad õppimise sobitada töö ja perega. Ootame **igas eas** õppijaid!

Kuuse 1 (noortehosteli 2. korrus) • Tel 473 5654 • Kantselei avatud E–N 9–17, R 9–15



TULE KOHE!

Tule uuri koolist, loe kodulehelt www.htg.edu.ee ja vaata Facebook'ist www.facebook.com/HaapsaluTG



Teisel ringil
targaks
Läänemaal





Enim toetust saab Haapsalu toomkirik (paremal), Haapsalu metodisti (keskel) ja Noarootsi kirik peavad leppima pisema summaga.

MUINSUSKAITSE

Pühakodade programmist saab tuge kolm kirikut

Muinsuskaitseameti pühakodade programmist toetatakse sel aastal Haapsalu toomkiriku, Noarootsi ja Haapsalu metodisti kiriku remonti.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Kõige suurem summa, 50 000 eurot eraldati Haapsalu toomkiriku katuseetööde lõpetamiseks. Kiriku katuse väljavahetamist on pühakodade programmil kolmel aastal toetanud 200 000 euroga.

Katus läks rahvale korda

Ka piiskopilinnust haldav sihtasutus Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid on kogunud katusevahetuse toetuseks annetusi. Haapsalu piiskopilinnuse muuseumi juhi Kaire Toominga sõnul on kiriku katuse remondiks anetatud ligi 17 000 eurot.

„Me oleme ääretult positiivselt üllatunud, et nii paljudele inimestele on toomkiriku katus

korda läinud,” ütles Tooming. Ta lisas, et kes soovib veel toetada katuse remonti, saab seda teha 15. märtsini.

Noarootsi kiriku katuseetöödeks eraldati pühakodade programmist 17 726 eurot.

Läänemaa muinsuskaitseinspektori Kalli Petsi sõnul sai kümme aastat tagasi Noarootsi kirik peale uue laudkatuse, mis värviti tõrvavärviga. „Selline katus vajab alguses pidevalt hoolt, aga kuna kogudusel raha ei olnud, jäi katus hoolendamata. Nüüd on osa laudu päikese ja vihmaga kahjustada saanud ja tuleb vahetada ning katus üle tõrvata,” selgitas Pets.

Muinsuskaitseinspektori sõnul ilmselt kogu katuse remondiks toetusest ei jagu. „Vaatame, milline külg on kõige viletsamas

seisus, ja sellest küljest ka töid alustame,” lisas ta.

Kolmanda kirikuna toetatakse Haapsalu metodisti kirikut, mille vundamendi kindlustustööde teise etapi tarvis eraldati 20 000 eurot. Petsi sõnul on praegu raske prognoosida, kas sellest summast jagub, sest vundamendi seis saab hinnata alles pärast selle lahtivõtmist.

Kokku 19 pühakoda

Üldse eraldatakse sel aastal programmist „Pühakodade säilitamine ja areng 2014–2018” kultuuriväärtuslike pühakodade remondiks 617 671 eurot, pühakodade sisustuse konserveerimiseks 12 574 eurot, ehituse projektidokumentatsiooni koostamiseks 11 803 eurot, piksekaitsete paigaldamiseks 6225 eurot ning püha-

kodade jätkusuutliku kasutamise valdkonna toetusteks 4500 eurot.

Taotluste arv ja kogusumma näitavad endiselt kultuuriväärtuslike hoonete suurt investeerimisvajadust. 2017. aastaks esitati programmile 143 taotlust kogusummas üle 3,4 miljoni euro, investeringute eelarves on tänavu 660 486 eurot.

Sel aastal otsustati restaureerimistoetusi eraldada 19 pühakodale, projektidokumentatsiooni koostamise toetusi antakse neljale pühakodale ja kaks pühakoda saavad toetused piksekaitsete paigaldamiseks. Toetuste andmise otsustab programmi 15-liikmeline juhtnõukogu, millesse kuuluvad eri konfessioonide, ministriumide, linna- ja maaomavalitsuste liitude esindajad ning sakraalarhitektuuri eksperdid.

Lääne-Nigula hakkab kultuurisaali ehitama

Sel aastal alustab Lääne-Nigula vald Linnamäe kultuurisaali ehitust, esialgu investeeritakse 400 000 eurot.

Kultuurisaali saab kasutada Oru kool, seal aulat ei ole, aga ka ümbruskonna rahvas. Linnamäe kultuurisaal on valla selle aasta suurim investeering. Saal ehitatakse Oru endise vallamaja ja koolimaja vahele.

160 000 euro eest remondib vald Taebla lasteaeda. Korda te-

hakse raamatukogu, söögisaali, elektrikilp jm. Pärilasteaed laste- aed veel sellega ei saa. Lasteaed on ka üks tulevase ühendvalla investeeringuobjekte.

100 000 euro eest remonditakse Risti lasteaeda – seda laiendatakse ja avatakse uus rühm. „Ülejäänud investeeringud on juba väiksemad,” ütles Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus.

Näiteks on kavas kohendada Taeblas asuv vallamaja uue

ühendvalla vallamajaks. Tänavu algavad ka Taebla uue põhikooli ehituse ettevalmistustööd.

Tõuseb lasteaiaõpetajate, koolidirektore, huvijuhtide ja pika- päevaõpetajate palk. „Kui tänavuse eelarve puhul üldse midagi südame peal on, siis see, et lasteaiaõpetajate palka ei saanud tõsta kooliõpetaja palga miinimummäärani,” ütles Mikk Lõhmus. Lasteaiaõpetajate palk tõuseb 50 eurot. Kõrgharidusega las-

teaiaõpetaja hakkab saama 875 eurot kuus endise 825 asemel. Kooliõpetaja palga miinimummäär on tänavu tuhat eurot.

Lääne-Nigula valla selle aasta eelarve maht on 5,5 miljonit eurot. See on paarisaja tuhande võrra suurem kui mullu. Vald investeerib aasta jooksul kokku 1,7 miljonit eurot. Laenu on võimalik võtta kuni 800 000 eurot. Kui palju tegelikult võetakse, selgub aasta jooksul. **KAIE ILVES**

Linnamäe–Turvalepa–Haapsalu bussi sõiduplaan muutub

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

1. veebruarist muutub maakonnaliini nr 33 bussi sõiduplaan. Marsruudile lisandub uusi peatusi, õhtune väljumine Haapsalust tuuakse varasemaks ja ühtlasi muutuvad pisut kõik väljumis-

ajad. Lääne maavalitsuse teatel tehti muudatused sõitjate soovile vastu tulles. Suuremaid muudatusi on kaks.

Õhtune buss väljub Haapsalust varem: 17.05 senise 17.30 asemel.

Sõiduplaani lisatakse Kaluri, Looduse ja Silma peatus, et

pakkuda Herjava küla elanikele hommikul ja õhtusel tipp-tunnil paremaid sõiduvõimalusi. Buss ei hakka enam läbi ma Aasmäe–Rohuküla maanteel asuvat Herjava peatust. Samuti kiireneb maakonnaliini nr 33 bussi sõiduag, mistõttu tuleb sõitjail arvestada, et buss

väljub peatustest senisest umbes viis minutit varem.

Liini teenindab bussifirma T&T Transport OÜ 16kohalise bussiga Renault Master.

Busside väljumisaegu kõigil maakonnaliinidel saab vaadata riikliku ühistranspordiregistri infoportaalist peatus.ee.

Tööraamatu võib ära tuua ka kümne aasta pärast

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Haapsalus on selle nädalaga sotsiaalkindlustusametisse üleskutse peale ära toodud 30–40 tööraamatut.

„Eesti peale kokku on see arv laias laastus tuhat,” ütles Lääne Elule sotsiaalkindlustusameti kommunikatsioonijuht Kaili Uusmaa. „Täpset statistikat me tööraamatu toojate kohta ei kogu. Toojate seas on olnud neid, kel on pensionini jäänud paar-kolm aastat, aga on ka nooremaid.”

Uusmaa sõnul on inimestel üldiselt tööraamat alles. Midagi hullu ei juhtu aga ka siis, kui see on kadunud.

„Tööstaaži tõestamiseks võib sotsiaalkindlustusametile esitada ka muid töötamist tõendavaid dokumente,” ütles Uusmaa.

Töötamist tõendavad dokumendid on tööleping, käskkiri, korraldus, isiklik kaart, töötasu, teenistussleht, kolhoosi liikmeraamat, ametiühingu liikmekaart, tööettevõtuleping või muu tsiviilõiguslik leping. Dokumendis peab sellisel juhul olema andmeid töötamise aja kohta.

Ka ei pea tööraamatut ära tooma kohe ega mingi kindla aja jooksul. „Ei ole lõpptähtaega. Kui inimene soovib, võib ta tööraamatu sotsiaalkindlustusametisse tuua alles siis, kui ta jõuab pensioniikka, kas või 10–20 aasta pärast,” kinnitas Uusmaa.

Uusmaa sõnul pole tööraamatu sotsiaalkindlustusametisse toomine kohustus. „See on võimalus neile, kes ei soovi oma pensionidokumente enam kodus hoida,” ütles ta.

Läinud nädalavahetusel teatas sotsiaalkindlustusamet, et tööraamatu võiksid ära tuua inimesed, kes pole veel pensionile läinud ja on töötanud enne 1999. aastat. Sotsiaalkindlustusamet sisestab töötamise andmed registrisse ja edaspidi on pensioni arvestamiseks vajalik teave elektroonilisel kujul olemas. Amet märkis, et ei ole ajalist piirangut, millal tööraamat ära tuua; ära visata seda aga ei tohi.

„Kuna tööraamatu pidamise kohustus enam ei ole, võib see jätta eksliku mulje, justkui poleks tööraamatut üldse enam vaja, aga seal on informatsioon kuni 1999. aastani välja teenitud pensioniõigusliku staaži kohta,” ütles sotsiaalkindlustusameti hüvitiste osakonna juht Kati Kümnik.

1999. aasta 1. jaanuarini ei ole registris andmeid töötamise kohta ja neid tuleb inimesel endal tõendada. Ehkki ka enne 1999. aastat maksti töötajate pealt sotsiaalmaksu, ei olnud see isikustatud.

Tööraamatu võib sotsiaalkindlustusametisse saata ka posti teel – Tallinnasse aadressil Endla 8 – või tuua ameti klienditeenindusse. Tööraamatu võib tuua inimene ise või töandja, kes ei ole saanud tööraamatut pärast töösuhete lõpetamist töötajale üle anda.

RAKVERE TEATRI

Astrid Lindgren



Lärmisepa tänava

K, 8. veebr kell 12 Haapsalu kultuurikeskuses



Vladimir Žerebtsov

AUSAMMAS

Ühe arusaamatuse lugu

K, 8. veebr kell 19 Haapsalu kultuurikeskuses

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

● KAKS TUNDI KÜLARAAMATUKOGUS

Nõva raamatukogu – korraga raamatukogu ja postkontor

Nõva raamatukogu tegutseb juba rohkem kui aasta ka kohaliku postkontorina – saab marke osta ja pakke saata. „Parem raamatukogus kui üldse mitte kuskil,” arvab postkontori kohta Nõva raamatukoguhoidja Vilma Pajuste.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Nõva raamatukogu asub koolimajas. Sisse pääseb hoovi poolt ja postkontori silt ukse kõrval on tükk maad suurem kui raamatukogu silt. Vilma on kontoritööga ära harjunud. „Alguses oli raske, aga nüüd enam ei kurda. Inimene õpib,” ütleb ta.

Vilma on lohutanud ka teisi raamatukoguhoidjaid, keda varitseb postkontoritoht, et sellega harjub, kuigi vastutust on rohkem. On selliseidki asju, mille peale esimese hooga ei tule. Näiteks raha. Ega Nõval sularaha kuskilt saa. Kes pääseb võtma, see võtab suured kupüürid. Tuleb siis inimene postkontorisse, ostab paar marki, annab 50eurose. Vilmal nii palju tagasi anda pole, küsib, kas annab raamatuid. See oli esialgu. Nüüd teab Vilma juba vahetusrahaga arvestada.

Nõva raamatukogu ise aga oleks justnagu ette teadnud, et sinna tuleb kord postipunkt. Nimelt on seal eraldi ruum ukse, vaateakna ja letiga. Kunagi oli vaateakna ees klaas. Miks, ei oska tagantjärele keegi ütelda. Vilmale klaas ei meeldinud. Raamatukogutöö pole ju ometi nii ohtlik, et peaks klaasi taga kapis istuma. Vilma otsustas, et klaas tuleb maha võtta, aga see oli nii kõvasti ees, et tuli töömeestele käsk anda: lõõdagu puruks. Löödi. Kõik kohad olid kilde täis. Nüüd istub Vilma ikka leti taga, eraldi ruumis, aga ilma klaasita, annab inimestele postipakke kätte ja võtab vastu ning müüb ümbrikuid ja marke.

Oma head küljed on postkontoril ka: saab inimesi lugema meelitada. „Väga lihtne,” ütleb Vilma. Palud postkontorisse tulnud inimesel istuda, annad raamatu kätte ja ütled, et läheb aega. Pakkide postitamise ja kätteandmise eest saab Vilma aeg-ajalt mitte-töist tulu. Sel hommikul – esimesed kunded on käinud, kell on 11 – on Vilma saanud kaks õuna. „Ikka toredad inimesed on,” ütleb Vilma.

Imelised inimesed
Inimesed meeldivad Vilmale üldse väga ja need on Nõva raamatukogu kallisvara. Vestlusõhtudki Nõva raamatukogus on rohkem inimestest kui raa-

matutest. Vilma ei väsi inimesi imetlemast ega nendest rääkimast. Ants Lepsonist, 1934 Nõval sündinud laevakaptenist on Vilma üles pannud terve näituse. Lepson on „hirmus kuulus” ja kõik mered läbi sõitnud. „Aga nii tagasihoidlik ja väike mees, nii tagasihoidlikest oludest,” ütleb Vilma. Kui Lepsonid Rootsi põgenesid, avaldas meri Antsule niisugust muljet, et ta läks ja

Kolmanda imelise inimese juhatab sisse viktoriin. Nimelt on Vilmal eraldi riul kõige vanematest raamatutest. Viktoriin seisneb selles, et tuleb raamatuselgade järgi ära arvata, mis on kõige vanem. See on „Edasi” – tööliste jõulualbum 1905. aastast, aga see polegi tähtis. Vanuselt järgmine on Andres Saali „Uudu ja Meeta” 1928. aastast, mis oli väga kaua kadunud. Hilja-



Eda ja Anne on raamatukokku tulnud Rannaküläst.

õppis Norras kapteniks. Vanuigi hakkas Lepson maalima, muidugi laevu, ja maalinautus ongi Nõva raamatukogus. „Imeline inimene,” ütleb Vilma. „Imelised maalid. Väga filigraansed!”

Teist imelist inimest meenutab Nõva raamatukogus kohver – väga suur, väga kallis ja väga peen. Kohvi kinkija annetas raamatukogule selle täie raamatuid. Raamatud pani Vilma riulisse, kohvrivast sai aga annetuste kohver – inimesed ikka aeg-ajalt annetavad raamatuid.

gu tagastas „Uudu ja Meeta” raamatulaenaja tütar – ema asjade seast tuli välja Nõva raamatukogu templiga raamat. Tütar võttis Vilмага ühendust ning „Uudu ja Meeta” jõudis Narvast Nõvale tagasi.

„Aga vaat kui kena inimene ikka. Mitte igatüks poleks hakanud raamatut tagasi saatma,” ütleb Vilma.

„Uudu ja Meeta” sisse on kirjutatud, et lugemise hind on viis senti. Selle raha eest tohtis raamatut käes hoida kuu aega.

Neljanda imelise inimese ütleb Vilma olevat lausa kallisvara, niisuguse, keda ei ole kuskil mujal kui Nõval. Vilma näitab riulitäit – kümme-kond pakku kaustu. Kõik selle on tera haaval kokku korjanud Nõva kunagine vallasekretär Silvi Koppelmaa. Silvi on iga küla ja talu kohta kogunud kodu- ja ajaloolist materjali. Seda riulitäit Vilma välja ei laenu, liiga kallihinnaline.

Vilma tunneb Nõva inimesi läbi ja lõhki, aga vanu aegu ta ei mäleta. Mõnikord tuleb vana aeg ometi ise kätte. Vilma teab toredat lugu 1950. aastaist, mil raamatukogu tegutses külanõukogu majas. Eks külanõukogus käinud igasuguseid ametnikke, õõbinud ka, raamatuid topiti pea või külje alla, sest patju ja madratseid külanõukogus ei olnud. Mõni võtnud raamatu pärast kaasa. Aasta lõpus tulnud raamatukogus inventuur ja tehtud kindlaks 300rublane puudujääk. Selleks, et kahju hüvitada, tulnud toonasele raamatukogu juhatajal maha müüa Keilast villa vastu vahetatud punane mantliräie. Kui Vilma seda lugu kord rääkinud, piiksatud kuskilt tagumise reast: „Vilma, see olin ju mina!” Olnudki toonane raamatukogu juhataja Pihelgas. Nagu kaks eri reaalsust oleks kokku saanud, ütleb Vilma.

Depoovanem loeb Puhhi

1918. aastal asutatud raamatukogu on tegutsenud vaheldumisi valla- ja koolimajas. Vilma on raamatukogu 18. juhataja. Kuskil mujal kui Nõval ei ole Hiiumaal sündinud Vilma töötanud. Esialgu oli ta Nõva koo-

lis eesti keele õpetaja, siis kolm aastat kahe koha peal – õpetaja ja raamatukoguhoidja –, lõpuks jäi raamatukogusse, õppis 600 tundi rahvaraamatukogus raamatukogutarkust ja jäi.

„Esialgu oli raamatukogus väga harjumatut, pingevaba ja tore – ei pidanud kellegagi võitlema,” ütleb Vilma. Ajakirjanike kohalolu paraku muudab olukorda ja aastal 2017 kell 11.45 peab Vilma ukseaugus maha väikese võitluse Ainoga, kes ajakirjanikke nähes tagasi pörkab. Aino on tulnud ajakirja tellima, aga ei telli mitte. Vilma võitleb natuke, aga annab alla. Kohkunud Aino lubab järgmisel päeval tagasi tulla ja kaob.

Peale postkontoritoa on Nõva raamatukogul teinegi eripära – sinna ei saa salaja tulla. Tuleku-tee on otse raamatukogu akende all ja aknad niisugusel kõrgusel, et tulija peanupp parasjagu ära paistab. Aino peanupp on just kadunud, kui ilmub nähtavale Aivi peanupp. Aivi tuleb pakile järele. Tema tagasi ei kohku. Raamatut ta seekord ei laena, eelmise vana enne tagasi tuua.

Nõva kogus on üle 10 000 raamatu ja lugemiseks saadaval ringis, lapsi mõni-

kümmend. Loetakse ajaviitekirjandust. Proua Ernesaks loeb ja proua Kivistik loeb. Härra Kivistik pole tükk aega midagi lugenud. See on imelik. „Ma kahtlustan, et härra Kivistik on ise hakanud raamatut kirjutama,” ütleb Vilma. Proua Jõks loeb kriminulle ja luuletusi. Vallavanem ei loe üldse midagi, kuigi mõnikord astub läbi. Tavaline taks – kes laenab, võtab kuus-seitse raamatut korraga. Maainimene ühekaupa ei võta, pikk tee tulla. Mida pikem tee, seda rohkem raamatuid. Nõva raamatukogu kõige kõvem raamatulaenaja on Marju. Tema tuleb kevadel Tallinnast, võtab korraga sada raamatut, pakib need kahte kasti ja sõidab Osmussaarde. Sügisel toob Marju raamatud tagasi ja sõidab Tallinna. „Kunagi pole juhtunud, et mõni raamat oleks kaduma läinud,” ütleb Vilma.

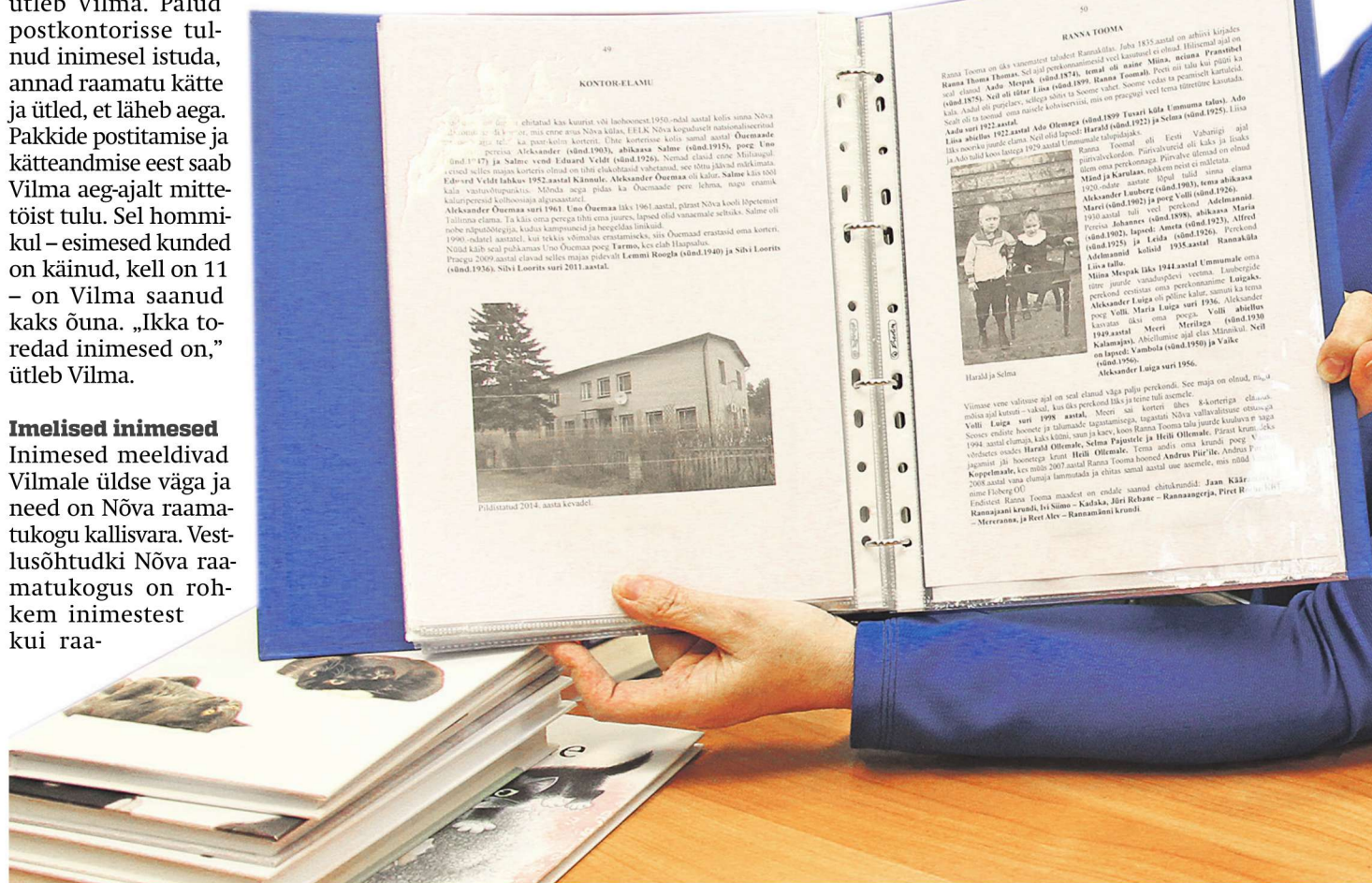
Kell 12 ujuvad aknast mööda kaks peanuppu – Eda ja Anne. Anne taks on kuus raamatut. „Ja paluks õnneliku lõpuga,” ütleb Anne, paneb prillid ette ja suundub bestsellereid uurima.

Eda on vana kohunik ja ütleb, et tema bestsellereid ei loe.

Kohtuniku töös – eks neid ole loetud kah. Enam ei taha. „Kas sul seda kolmandat osa on?” uurib Anne bestsellerite juurest. „Mille kolmandat?” küsib Vilma. „Ma ei mäleta,” teatab Anne rõõmsalt. Suure arutamisega saavad raamatud valitud. Eda imestab, et jaanuar, aga ilmad kole soojad –

Kriimu ja Vidrik sõidavad mätaste pealt pohli kahe suupoolega. Kriimu ja Vidrik on koe-rad, aga peenemat sorti linnakoerad, mitte külaekoerad. Siis ongi naised läinud. Vilma on mõlemale pannud teele kaasa oma hommikuse mittetöise tulu – õuna. Naistele pikk tee ju minna. 12.20 triivib akendest mööda depoovanema peanupp. Depoovanem tagastab „Karu-poeg Puhhi uued seiklused” ja kaob riulite vahele. Ajame Vilma veel tunnikese juttu ja läheme minema. Kell on 13.20.

Depoovanem valib ikka veel raamatuid.



Nõva raamatukoguhoidja Vilma Pajuste on väga uhke Nõva endise vallasekretäri Silvi Koppelmaa kogutud koduloolise materjali üle.

● 2016. AASTA KULTUURIPÄRL

Krista Kumbergi 35 aastat raamatukogus: ainult lapsed ei ole muutunud

Muhe, soe, südamluk, viisakas, lugupidav ja tolerantne suhtumine inimestesse on teada ja tuntud nii lähedal kui ka kaugemal, seisab Läänemaa kultuuritegija tiitli saanud Krista Kumbergi iseloomustuses.

TARMO ÜUEMAA
tarmo@le.ee

Risti tüdruk, värskest Peda raamatukogunduse eriala lõpetanu Krista Kumberg võeti Haapsalu lasteraamatukokku tööle 1981. aastal. Nüüd on Krista Kumberg üks Eesti tuntumaid lastekirjanduse uurijaid, kuid oma 35 aasta tööjuubelit tähistas ta mullu ikka Haapsalu lasteraamatukogus, kus on kogu selle aja töötanud. „Lapsed ei ole muutunud, aga kõik muu on,” ütleb ta 35 tööaasta kohta.

Kuidas te sattusite just lasteraamatukogu ja lasteraamatute peale?

Siin on tegelikult mitu juhust. Geen on meil perekonnas sees – tädil Salme oli Maidla külas raamatukoguhoidja. Ristil oli üks ääretult sümpaatne raamatukoguhoidja Laine Mets: ilus, tark, leebe, palju lugenud.

Kui Haapsalus oli I keskkooli viimane klass käsil, oli võimalus sõita pedagoogilisse instituuti lahtiste uste päevale. Mõtlesin, et vaatan eesti keele õpetaja eriala üle, sest mis must siis muud ikka saab. Seal selgus, et on ka selline eriala nagu raamatukogundus, ja otsustasin, et lähen sinna.

Lasteraamatukokku tulek oli ka puhtalt juhus. Süüdi on Laine Mets ja romantika. Koolis oli minu haru olnud ilukirjandus, mitte lastekirjandus. Kui kooli lõpetasin, kiikasin kodukoha poole, kas on võimalik siin tööd leida. Kui suunamise aeg tuli, siis ei olnud seesama Laine Mets mitte enam Ristil, vaid Haapsalu lasteraamatukogus, ta oli abiellunud ja väike tibu tulemas. Laine läks lapsepuhkusele ja vabastas koha, mille mina rõõmuga ja teadmata, mis saama hakkab, üle võtsin.

Ametilt olin siis metoodik lastetöö alal. See oli 1981. Eelmisel aastal sai täis 35 aastat.

Praegu on mu ametinimetuse bibliograaf, mis päris tõele ei vasta. Pigem olen ma konsultant. Andmebaaside loomisega tegelen minimaalselt, aga kõige muuga maksimaalselt.

Milline näeb välja üks tööpäev lasteraamatukogus?

Sellises väikeses raamatukogus, kus on neli töötajat, peavad kõik kõik tegema.

Põhitöö on siiski konsultanditöö ehk kui keegi midagi küsib, siis vastus leida. Näiteks kui õpetaja tahab ülevaadet mis tahes teemal, siis mina annan. Mõistagi tuleb vahepeal laenutada, sest kui meil tuleb korraga palju rahvast, on laenutajal abi vaja – kui linna algkoolis on vahetund, on meil kohe prauhl tuba lapsi täis.

Siin on vist üldse teistmoodi õhkkond kui suures raamatukogus?

Minu arust on siin nii lõbus. Ükski päev ei sarnane teisega. Meie lugejad on nii head, armsad ja mõistvad. Hästi suur rõõm on, kui mõni raamatusoovitus on märki läinud ja laps tuleb jälle soovitusel küsima. Siin ei saa olla niisugust hauavaikust, et pillad nõõpnõela maha ja kohe on kõps kuulda. Kui lagi hakkab pealt väga ära minema, siis teeme ikka häält ka ja ütleme, et niisugune käitumine raamatukokku ei sobi, aga lapsed on ikka ju lapsed!

● **Lapsed ei ole üldse muutunud. On muutunud kogu maailm nende ümber, tehnilised ja iga-sugused muud vahendid.**

Raamatukoguhoidja töö on laiem kui lihtsalt raamatute koodilugeja alt läbi piiksutamine. Praegu oleme terve nädala tegelnud sellega, et tuleb Ernst Enno etluskonkurss ja lapsed otsivad selleks luuletusi. Uurime, kui vanad nad on, missugused luuletused neile meeldivad: lõbusad, tõsised, loodusest, lastest? Siis leiame sobiva luulekogu. Jah, meil on palju rohkem kui mitte päris kättpidi talutamist, siis nõuandmist. Uurivad ka lapsevanemad, lasteaiaõpetajad, õpetajad.

Kas lapsed on selle 35 aasta jooksul muutunud?

Ei. Lapsed ei ole üldse muutunud. On muutunud kogu maailm nende ümber, tehnilised ja iga-sugused muud vahendid. Ka raamatud on natuke muutunud,

aga lapsed ise on täpselt samasugused.

Kuidas raamatud muutunud on?

See on nüüd küsimus, kumb oli enne, kas kana või muna. Autorid on väga mures, et loetakse vähem ja lapsed ei saa kindlasti raskest tekstist aru – teeme neile siis kergemad, lihtsamad, lühemad, suuremate tähtedega ja selgema sõnumiga raamatud. Lähedki üks osa autoreid sellele libedale teeale ja annab sellist lihtsustatud kirjandust. Sellist, mis oleks kergesti manustatav toid, ja millel ei ole jäävat väärtust. Nüüd ei teagi, kas lapsed olid enne natuke lollimad ja tulid kirjanikud järele või pakuvad kirjanikud kõigepealt sellist määmi ja lapsed jäävad sellest natuke tõmbimaks.

Aga mulle tundub, et eesti lapsed oskavad ja tahavad lugeda. Meie autorid kirjutavad ikka häid, tõhusaid raamatuid, mida ka loetakse. Tomusk, Keränen – meie krimikirjandus on ju eriti hea.

Umbes kümme aastat tagasi võis veel rääkida, et poistele ei kirjutata midagi. Nüüd on just Keränen ja Tomusk vist selle lünga täitnud?

Jah, tüdruk loeb ju kõike hea meelega, aga poisil olgu seiklus ja poiss peategelane. Siiski, umbes 6.–7. klassi poistele, kui nad ei ole läinud fantaasiakirjanduse lugemise teed, on raamatuid suhteliselt vähe. Aga see on muidugi ka vanus, mil väga palju poisse tahab lugeda midagi asjalikku, teatmekirjandust ja aimekirjandust tehnikast ja loodusest.

Olete 35 aastat saanud ka lastekirjanikke jälgida.

Jaa, nad on käinud siin ja mina olen käinud neil külas. Väga suurt rõõmu teeb, et põlvkondade vahetumine on meil sujuvalt läinud. Praegu tegutseb Eestis ju iga põlvkonna esindajaid. Oi, kui tore, et kirjutab edasi Aino Pervik! Heljo Männilt tuleb ikka ka üht-teist. Olivia Saar kirjutab...

Siis on need, keda oleme huraaga vastu võtnud kui noori autoreid nagu Kivirähk, aga ta on juba ju elav klassik. Ehk siis keskmine põlvkond. Siis tuleb aga



Krista Kumberg on kogu oma tööinimese-eluga töötanud Haapsalus lasteraamatukogus. Siin on nii lõbus, kirjatab ta.

noori särajaid nagu Kairi Look oma tragide, naljakate ja lõbusate raamatutega.

Ma ei saa nüüd päris öelda, et lastekirjanik oleks nooremaks muutunud. Muutunud aga on, et igatüks võib anda raamatu välja.

Kas seda võimalust kasutatakse ka kurjasti?

Jah. Tore, et igatüks võib raamatu välja anda, aga mõnikord võiks kirjastaja ka paar minutit mõelda. Sageli on nii, et hea lugu mõlgub meele, aga võetakse naabritüdruk illustreerima, siis koedetakse mingi vihik kokku ja antakse välja. Jutt iseenesest võiks olla väga hea, kui oleksid juures hea kunstniku pildid, aga kehvakases vormistuses jääb ka hea jutt kahe silma vahele. Või siis vastupidi, sõnum jääb hoopis kesiseks.

Üldiselt liigub kogu maailm piltide poole. Seda on igasugustelt messidelt näha. Tõesti superhüperpildiraamatud, üle kahe lehekülje pilt ja kolm lauset teksti. Täiesti vabalt võib juhtuda, et seal on romaani mõõtu sõnum taga. Võib ka juhtuda, et ei ole. Pilt on sulasest partneriks muutunud. Näiteks Indrek Koffi „Ilusti“. Kui loeksime teksti eraldi valge lehe pealt, siis me ei saaks pooltele asjadele pihta, aga Ulla Saare pildid näitavad, mis tegelikult toimus. Vahvad on nõksud, nagu näiteks on pesumasinat kõrval pulbripakk „Puhtax“ või maitseainete riiulil „Püha Maria“ nimeline pipar.

Ma tean, et praegu valitakse välja 25 Eesti kauneimat raamatut ja veel viis kauneimat lasteraamatut. Need, kes lasteraamatuid välja valivad, on hädas nagu mustlased mädas, sest ilusate lasteraamatute riiul on vaat nii pikk. Vabalt võiks 25 kõige kaunimat lasteraamatut valida.

Kuidas klassikud ajaproovile vastu on pidanud?

Kui lapsed, nirkninad nagu nad on, näevad, et raamat on vana (Kust nad sellest aru saavad? Raamat võib olla täitsa tipp-toppp, ei ole kulunud ega hiirekõrvadega, aga ikka on vana.), siis nad seda väga ei taha. Kui seesama lugu on trükitud kenasti klantskaante vahele ja uute illustatsioonidega, siis on küll „Ohhoo, tore raamat!“.

Klassikat soovivad õpetajad, nii et enam-vähem on see lastel loetud. Lastekirjanduse klassika ju lõpuks ongi võib-olla see, mis meid mingil määral ühendab. Inimesed loevad igasuguseid raamatuid ja meil ei ole ühtegi muud kokkupuutepunkti, välja arvatud „Kevade“, „Sipsik“, „Nakitrallid“. Seepärast on oluline, et õpetajad siiski soovitavad koolis raamatuid.

Kas tänapäeva lapsed loevad vähem?

Nad loevad palju rohkem. Mina näen siin majas lapsi, kes loevad, ja mõni loeb kohe meele tult palju.

Aga mida lapsed loevad, on küsimus. Nendel on see pisike ne sõber (nutiseade – toim.), kus nad sudivad, loevad ja ise kirjutavad. Tõenäoliselt see nende keelekasutust ei arenda, ei parenda, sõnavara ei suurenda.

Lugemise traditsioon on vist, jah, muutunud. Lapsevanemad küsivad ka sageli, kuidas saada laps lugema. Ei olegi muud öelda, kui ei ole hea, istu ja loe ise. Näita, et lugemine on õudselts to

re tegevus. Väikesele hakka ette lugema. Küll see lugemine siis tuleb, ja kui ei tule, ei ole kah midagi lahti. Minu ajal ei lugenud samuti kõik inimesed.

Aga lugema peaks lihtsalt sellepärast, et inimesel oleks sõnavara, sõnakasutus- ja kirjutusoskus. Koolielus ka funktsionaalne lugemisoskus ehk ülesandest arusaamine. Sellepärast peab lugema, mitte sellepärast, et ilukirjandus on nii kaunis. Rääkimata mõtlemisprotsessist ja empaatiast. Seda nimekirja, miks lugemine on oluline, ei jõua kokku lugedagi.

Mida te ise loete? Kas jõuate lugeda ka nii-öelda vabal ajal selliseid raamatuid, mida ei peaks töö pärast lugema?

Siin töö juures väga lugeda ei jõuagi. Paratamatult loen ma tõesti päris palju laste- ja noortekirjandust. Õnneks on nende hulgas kirgastavalt heal kirjanduslikul tasemel teoseid. Mõni lastekirjanik, näiteks Pervik, ütleb kolme lausega selle ära, millest mõni kodanik täiskasvanute kirjanik kirjutab romaani. Jah, ma loen palju „erialast“ kirjandust ega kurda. Kui loen enda jaoks, siis krimkad ja *fantasy* läheb väga hästi. Aga ka muu kirjandus, mida soovitatakse – „Punane raamat“ Vene autoritest on väga hea.

• „Arkaadiat“ 20 korda ei õnnestunud, aga „Isasid ja poegi“ peaaegu küll. 20st jäi üks kord puudu, aga sõbranna ületas 20 korda.

Aga miks peaks lapsed eakohast *fantasy*’t lugema? Seal ei olegi ju muud kui ühe müslibri surekssaamise lugu. Noor inimene, kes ei tunne oma võimeid, õpib neid tundma, kasutama, taltsutama ja siis valib kas hea või kurja. Ühesõnaga palju seiklusi. Ega seal olegi midagi fantastilist, kõik on elu ise.

Kui aasta lõpus tehakse Pos-timehes, Päevalehes või ERRis raamatuaasta kokkuvõtet, siis lasteraamatute aastat iseloomustab tavaliselt Krista Kumberg Haapsalust. Kuidas see juhtus, et oled saanud Eesti üheks nõutumaks lasteraamatuuurijaks?

Ma ei tea, miks kõige populaarsem olen. Lasteraamatute spetsialiste on ka palju targemaid kui mina ja eriharidusega. Minu nime juurde poogitakse lastekirjanduse uurija. Tegelikult on ainus lastekirjanduse uurija Eestis Jaanika Palm. Kuna me aga moodustasime ühe grupeeringu ja oleme teinud mitu väljaannet kamba peale, olen julgenud öelda, et kui nad ei taha panna mind raamatukoguhoidjaks, siis pangu, et olen lastekirjanduse uurija.

See algas samuti puhtakujulisest juhusest. Meil töötas kunagi Tiina Põldaru. Tema läks Tallinna tööle ja korra soovitas Rein Veidemannile, et on üks Kumberg, kirjutab Lääne Elule lugusid raamatutest, et võiks teda proovida. Veidemann oli Pos-timehe kultuuritoimetaja. Eks ta siis katsetanud ja nii on see kuidagi läinud. Võib-olla pean tähtaegadest ja mahtudest kinni (naerab).

Mida kirjutamine pakub?

See sunnib mind lugedes rohkem mõtlema ja analüüsima. Mõned on mulle servapidi ette heitnud, et ma kiidan raamatuid, ei kritiseeri neid. Aga ma ei võta



Tänavu tunnustas Lääne maavanem Krista Kumbergi Lääne-maa kultuuritegija tiitliga.

Krista Kumberg

- Sündinud 1959.
- 1977 lõpetas Haapsalu I keskkooli.
- 1981 lõpetas Tallinna pedagoogilise instituudi raamatukogunduse erialal.
- 1981. aastast töötab Haapsalu lasteraamatukogus.
- Tunnustatud laste- ja noortekirjanduse spetsialist ja uurija, kelle ülevaated, arvamused ning kriitika ilmuvad mitmesugustes väljaannetes (Sirp, Eesti Ekspress, Lääne Elu, Nukits, lastekirjanduse uurijate töögrupi toimetised jm).
- Mitme lastenäidendi autor.
- Kirjutanud lasteraamatuid „Autopõnn Anto ja uus tüdruk“, „Autopõnn Anto lemmiktoit“, „Autopõnn Anto läheb seiklema“, „Autopõnn Anto vanaemal külas“, „Jõululuulud“, „Linda nõop“.
- Teoste „Eesti laste- ja noortekirjandus 1991–2012“, „Lastekirjanduse sõnastik“, „Ilusa emakeele 1. ja 2. osa“ kaasautor. Kogumiku „Edgar Valter“, „Eesti aabitsad. Kalender 2016“, Läänemaa aastaraamatute jm koostaja ja toimetaja.
- Olnud Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali nõukogu liige, Läänemaa ekspertgrupi liige ja esimees, Haapsalu linna kultuurikomisjoni liige.
- IBBY Eesti osakonna juhatus liige, ELTK lastekirjanduse uurijate tööühma liige, ERÜ rahvaraamatukogude komplekteerimise tööühma ja kirjanduse valiknimestike koostamise tööühma liige.

gi ette raamatut, kui tunnen, et see on tõeline jama. Õudselts lihtne on ilkuda. Võiks võtta mingi raamatu, millest tunned, et on kasin ja kesine, ja seda mõnitada, nii et on tükid taga, ja enda tarkust ja vaimukust välja näidata. Milleks? Esiteks ei ole seda autor ära teeninud, tema ju kirjutab oma parema äranägemise järgi, nagu ka kunstnik joonistab. Tahaks tähelepanu tõmmata headele raamatutele. Kirjutamise mõte on ju jagada ka oma rõõmu.

Olete ka ise lasteraamatuid kirjutanud.

Jah, olen küll. Näidendikogu sai välja antud Koolibris seetõttu, et olen aastast 2000 ehk peaaegu 20 aastat kirjutanud Risti koolile igaks aastaks jõulunäidendi. Kuna me tegime Läänemaa kambakesega – Ene Jundas, Riina Kipak ja Siivi Pöder – Koolibri kirjastusele teise klassi emakeeleõpiku, oli julgust sellele kirjastusele pakkuda ka näidendeid, sest meil on raamatukogus kogu aeg repertuaaripõud. See on vastuolu.

Ühest küljes öeldakse, et näidendiraamatuid ei osteta, neid ei ole mõtet välja anda. Teisest küljest tulevad õpetajad ja lasteateadnikud ja küsivad, et andku me näidendeid.

„Autopõnn Anto“ tuli tänu raamatukonkursile „Põlvepiku“. Kui ministeerium selle esimest korda välja kuulutas, tahtis ta, et kunstnik ja kirjanik looks koos uhke raamatu, kus oleks pildi ja teksti partnerlus. Mina hakkasin komisjonis jalgadega trampima, et mis saab, kui külatädi tahab kirjutada, aga temal ei ole ühtegi tuttavat kunstnikku. Siis otsisin hea tuttava Viive Noore kaudu Priit Rea. Tema tegi autopõnn Antole pildid ja mina tegin jutu. Raamat oli liiga traditsiooniline ja sellel konkursil tähelepanu ei pälvinud, aga mul oli kohutavalt kahju Priidu tehtud tööst. Siis pakkusin jälle Koolibrile. Niiviisi tuli neid neli tükki välja.

Mina ei ole aga kirjanik, olen autor. Kirjutan selgelt sihtrühmale. Midagi ma sinna teistele täiskasvanutele ära ei peida.

Nii et raamatud on tulnud ka natuke juhuse kaupa, mitte suurest sisemisest põlemisest. Aga loomisrõõm on ikka. Nii tore on kirjutada ja mõelda, mida ma lapsele öelda tahan. Kuna need raamatud on koolieelikuile, siis on väike õpetuseivake sinna üsna halvasti ära peidetud. Näidendid aga on väga vahvad. Kui on idee, siis juba kujutad ette, kuidas Risti kool need lavale seab. Viimane näidend tuli välja ääretult vahvalt. Nii kiht lavastus, muusika ja tantsuseade,

et ma kujutan ette, kuidas terve saal lustis.

Kas suurema teose kirjutamise mõtet ei ole olnud?

Ei ole. Tiivad ei kannu. Tuleks selline keskmine ja milleks seda.

Tean, et käite oma väikese sõpruskonnaga igal võimalusel Linnateatris. Kas vastab tõele, et „Arkaadiat“ olete näinud 10–20 korda?

„Arkaadiat“ 20 korda ei õnnestunud, aga „Isasid ja poegi“ peaaegu küll. 20st jäi üks kord puudu, aga sõbranna ületas 20 korda.

Miks teater? Miks Linnateater?

Teater on ju tore. Teatris on koos kõik kunstiliigid, kujutav kunst, muusika, tants, näitlemine, kirjandus. Linnateater on usaldusväärne. Eks sealgi ole paremaid ja halvemaid aegu olnud, aga enamik lavastusi vastab Nüganeni välja öeldud kriteeriumile – lavastus, kus saab naerda, nutta ja mõelda. Mõelda ka veel järgmisel päeval. Tema ja Linnateatri lavastustes enamasti nii ongi. Muidugi „Arkaadia“, „Isad ja pojad“ ning „Ainus ja igavene elu“, ja veel mitmes oli nii palju sees, et esimese korraga ei suudagi kõike ahistada. Kõike märgata ja näha. Kui iga detail mängib, siis peabki ju mitu korda käima.

Teil pidi Ristil ka uhke aed olemas?

Jah, see on kohustus ja hobi üheskoos. Eks ta ole ikka rohkem kohustus. Mulle meeldiks aed väga, kui keegi seda korras hoiaks. Aga ta hoiab vormis. Mida me muidu ikka teeme – veeretame ennast ühe tooli pealt teise peale. Tänu aiale on ikka liikumist ja toimetamist ja oma teritoorium, kus ma võin istuda ja raamatut lugeda. See on väga tore.

Miks ei ole te näiteks Tallinna läinud elama või tööle?

Eks ma kindlasti oleksin esialgu tahtnud, aga minu kodu on ju Ristil. Mis ma sinna Tallinna lähen? Et saaks iga päev teatris käia? Tallinna omad ei käi teatris. Lähen Tallinna tuttava poole ja ta imestab, kust ma tean, mis näitused Tallinnas on, ja isegi, kus galeriid ja käsitööpoed on. Võib-olla teeks Tallinnas elamine hoopistükki laisaks. Kui elad kusagil serva peal, siis ahmid seda sisse, mis võimalik on. Tallinnas on see harjunud asi: ah, mingi teater – homme lähen. Haapsalus on vahel sama asi. Kas ma käin siis Okase muuseumis kõiki näitusi vaatamas? Alati on tunne, et aega küll, ja kui siis lähed, on see juba maha võetud.

Lehm Ljudmilla

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott



lastekas

KURB LUMESAHK

KÜLL ON PAHA

LUMESAHAL,

KUI TAL POLE TEHA TÖÖD!

TAHAKS LASTA

SAHA MAHA,

TEED KÕIK LUMEST PUHTAKS LÖÖKS!

AGA SÕIDA,

PALJU SÕIDAD,

RINGI MÖÖDA KÜLMUND TEID –

LUND EI OLE!

MEELT VÕI HEIDA!

TÜHJA LÄHEB LUMEREID.

TAHA KS SAHA

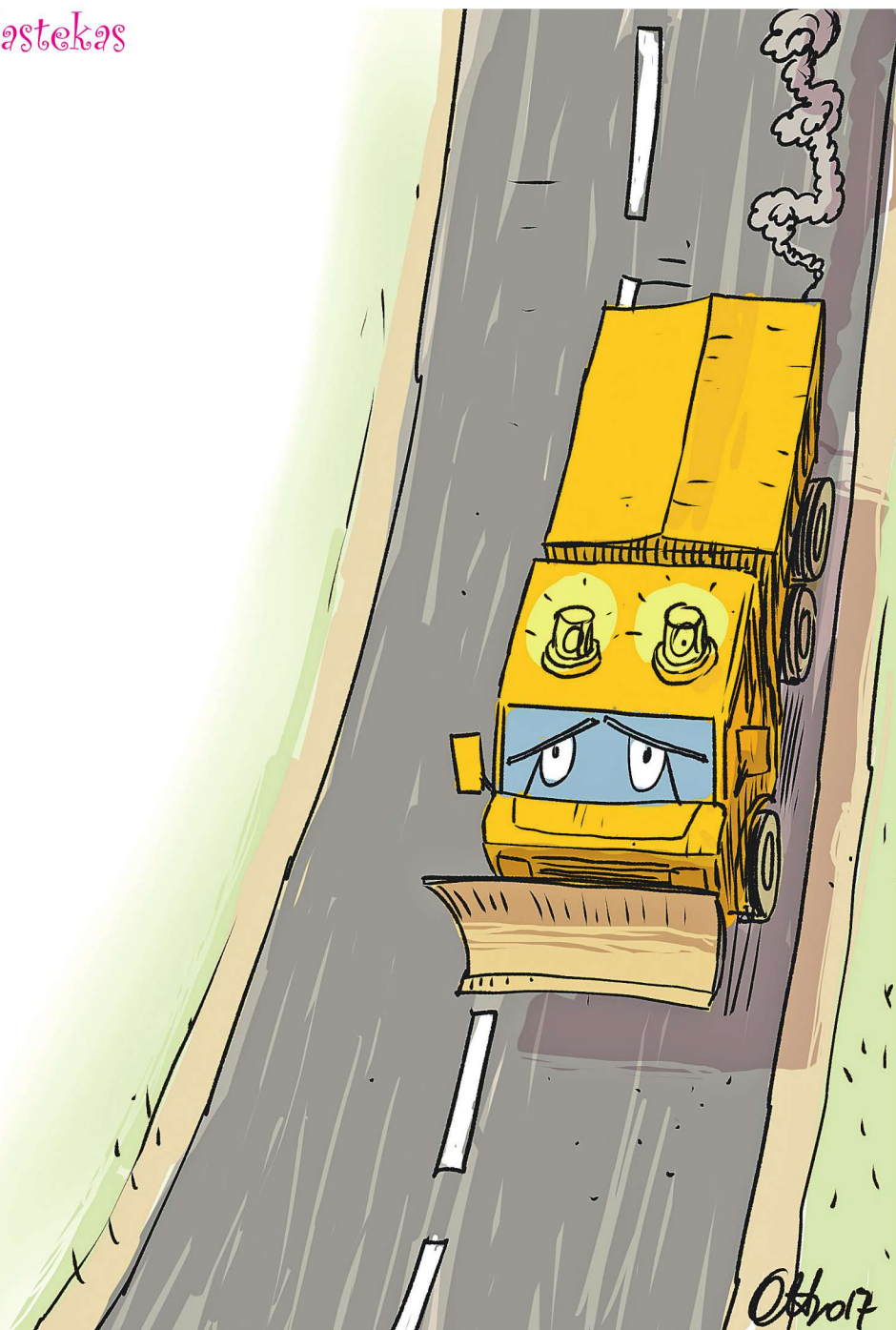
LASTA MAHA,

NII ET LUMEPILV

LÖÖB TAHA!

OH, NII KURB ON SAHA MEEL,

SEST ÜHTKI HANGE POLE TEEL.



JÄRJEJUTT

TAGALAHE TULEDE MÜSTEERIM

Tegelikult pidi olema legend, et kunagi ammusel ajal elanud linnuses kaunis neid Maria. Ta ei olnud kuningasoost ega ka mitte rikka mõisniku tütar, vaid üks imeilus teenijatütart, kaunis linalakk, imearmas jumala loomine. Tüdruk oli linnuses isa võlgade katteks. Kord tulnud linnusesse noor prints kaugealt Taanimaalt, kellele jäi neiu ilu pärast külasäikku kauaks südamesse. Ka neid oli printsisse armunud, kuid teadis, et liitu ei sünni nende eri seisuste tõttu.

Kodus rääkinud prints oma kuningannast emale südamevalu põhjuse. Ta sai loa tulla tagasi ja osta tüdruk lossi teenijatüdrukuks, et siis hiljem saaks paluda tüdruku kätt. Ette võeti teekond Hapsali poole. Prints Markus jõudis aga siia ajal, mil linnust rünnati. Rünnaku alla sattus ka nende laev. Maria näinud kuldalt, kuidas laev hukka sai. Ta viskunud vette ja üritanud ujuda laeva juurde, et leida veel elusana oma kallim. Uppunud aga vaesele ka ise sügavasse vette.

Nüüd pidavatki vee all sätendama kaasa toodud kuld ja Maria otsivat siiani meeleheitlikult oma printsit.

Aga mis see tegelikult on?

REEGLID

Aita kirjutada jutule järg juba uueks laupäevaks, et sellest saaks üks vägev seiklusjutt. Kirjuta meile, kuidas võiks lugu edasi minna, mis juhtub, mida noored avastasid. Jäta alati lõppu järgmise osa jaoks uus juhtlõng. Jutu pikkus umbes 1300 tähemärki. Veebruaris avaldame kogu loo meie lugejatele tervikuna. **Saada oma kirjutis hiljemalt reedel kella 12ks reklaam@le.ee**, kirjuta juurde oma nimi ja kontaktandmed, et teaksime, keda hiljem auhinnata.

FOTOJANT



JURMAS LAURI

REEGLID

Armas sõber, avame uue pildimängu! Igal laupäeval ilmub lehes pilt, mis on tehtud Läänemaal. Meeskond, mis võib koosneda nii lastest, noortest kui ka täiskasvanutest ja on kuni viieliikmeline, peab pildistama end kuju juures. Olge loomingulised! Parimad pildid avaldame juba järgmisel laupäeval. Parimatele kevadell meeskondlikud auhinnad! **Saada oma pilt hiljemalt reedel kella 12ks** reklaam@le.ee, kirjuta juurde oma meeskonna nime ja kontaktandmed.

VANALINNA
BOWLING

LAEKUNUD FOTOD



NÄPI ÄPPI



NELI AASTAAEGA

LP RISTSÕNALAHENDAJAD

Teeme ristsõna lahendamise teile huvitavamaks. Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt. Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Jaanuaris õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

[illegible]

E 30. jaanuar



06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Maahommik
12.35 Eesti lood
13.05 Hommik Anuga
14.20 Laulukarussell 2017
15.15 Rakett 69
15.45 Teadus kolme minutiga
15.50 Vana aja asjad
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Osoon
20.30 Mina ka
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Väilsilm
22.15 Salarevolutsioon
23.00 Saksamaa ´83
23.45 Ringvaade
00.51 ERR.ee uudised



06.15 Meie Charly
07.00 Warneri multimaania
07.25 Eskimotüdruk
07.35 Pöörased jänese
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi valitsejanna
13.25 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Meie pere ja muud loomad
20.30 Saladused
21.00 Köök
21.30 Sumarelv
22.30 Ühikarotid
23.30 Mõrvaennetajad
00.25 Politseiakadeemia 4
02.05 Galileo
03.20 Reporter
04.10 Saa-ge tutvavaks
04.30 Miss Eriagent



06.15 Väiksed võlurid
06.30 Väiksed võlurid
06.40 Printsess Sofia
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Selgetnägijate tuleproov
12.50 Kättemaksukontor
13.50 Súdameasi
14.50 Taevane armastus
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Selgetnägijate tuleproov
20.50 Marilyn Keroga
21.30 Öö kutse
00.00 Valgekrae
00.55 Politseipere
01.50 Ootamatult isaks
02.15 Ootamatult isaks
02.35 Kolmas naine
02.50 Kättemak-sukontor
03.50 Kättemaksukontor
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Súdameasi



07.00 Džungliässad
07.10 Džung-liraamat
07.20 Kessu
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Pipi Pikksukk
08.40 Priit ja Präaks
08.50 Džungliraamat
09.00 Ringvaade
09.35 Eesti lood
10.05 Oru valitseja
10.55 Otsus
11.50 TV 10 olümpiastarti
12.21 ERR.ee uudised
15.30 Uus Tase
15.50 Maša ja karu
16.00 Lastetuba
16.10 Mis? Miks? Kuidas?
16.15 Vahva Roosi
16.30 Oktonaudid
16.40 Džungliraamat
16.50 Pörsas Peppa
17.00 Karus-marjad metsikus looduses
17.20 Tuutu ja Potsu
17.35 Džungliässad
17.45 Sammalhammas, kus sa oled?
18.00 Rüütel Miku
18.10 Susapusa Okidos
18.20 Mesitaru
18.30 Lastetuba
18.45 Mily murrab pead
18.55 Uus Tase
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Lapsed suures spordis
20.00 Maahommik
20.45 Nullpunkt
21.30 Kultuuriuudised
21.35 Plekktrumm
22.20 Metropolis
00.51 ERR.ee uudised

T 31. jaanuar



06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Tähenamisi
11.55 Prillitoos (subtiitritega)
12.50 Osoon (subtiitritega)
13.20 Väilsilm
13.55 Salarevolutsioon
14.40 TV 10 olümpiastarti
15.10 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel
15.40 Reisile minuga
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kirjandusministeerium
22.10 Paksem kui vesi
22.55 Plekktrumm
23.40 Ringvaade
00.47 ERR.ee uudised



06.15 Meie Charly
07.00 Warneri multimaania
07.25 Eskimotüdruk
07.35 Pöörased jänese
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Meie pere ja muud loomad
13.25 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Külade-tektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Köök
21.30 Krimi
22.00 Vice
22.40 Chicago tuletõrje
23.35 Verine äri
01.30 Subboteja
02.20 Mõrvaennetajad
03.05 Reporter
04.00 Ühikarotid
04.50 Rizzoli ja Isles



06.15 Väiksed võlurid
06.30 Väiksed võlurid
06.40 Teismelised ninjakilpkonnad
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Selgetnägijate tuleproov
12.50 Kättemaksukontor
13.50 Súdameasi
14.50 Taevane armastus
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga
21.30 Padjaklubi
22.30 Sherlock New Yorgis
23.30 Valge elegant
01.15 Hawaii
5-0 **02.25** Tagalaässad
02.55 Padjaklubi
03.50 Kaua võib!
04.20 Seits-mesed uudised
05.25 Súdameasi



07.00 Susapusa Okidos
07.10 Rüütel Miku
07.20 Pörsas Peppa
07.30 Tuutu ja Potsu
07.40 Sam-malhammas, kus sa oled?
07.55 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.30 Mis? Miks? Kuidas?
08.35 Toredade Asjade saar
08.40 Lola Pikk-kõrv
08.45 Oktonaudid
09.00 Ring-vaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Plekktrumm
11.40 Nullpunkt
12.25 Eesti muusikavideod
12.56 ERR.ee udi-sed
15.30 Uus Tase
15.50 Väike kummitus Laban
16.00 Lastetuba
16.15 Mis? Miks? Kuidas?
16.20 Vahva Roosi
16.30 Oktonaudid
16.40 Džungliraamat
16.55 Pörsas Peppa
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Tuutu ja Potsu
17.35 Džungliässad
17.45 Vikerkaar Rubiin
18.00 Beni ja Holly väike kuningriik
18.10 Robin Hood
18.20 Toredade Asjade saar
18.30 Lastetuba
18.45 Lola Pikk-kõrv
18.50 Lammass Shaun
18.55 Uus Tase
19.20 Aktuaalne kaame-r
19.30 Eesti lood
20.00 Doonau – Euroopa Amazonas
21.30 W1A
21.30 Kultuuriuudised
21.35 4x4
22.05 Igavene kaos
23.45 Lahutus Prantsuse moodi
01.08 ERR.ee uudised

K 1. veebruar



06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
13.00 2016 Aktuaalses kaameras
14.00 Ilus maa
14.10 Ajavaod. Riigi mehed
14.40 ENSV
15.10 Hercule Poirot
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Pealtnägija
20.45 Novaator
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Suud puhtaks
23.00 Eesti lood
23.30 Minu pere
00.00 Ringvaade
01.05 ERR.ee uudised



06.15 Meie Charly
07.00 Warneri multimaania
07.25 Eskimotüdruk
07.35 Pöörased jänese
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Radar
13.50 Meie Charly
14.50 Külade-tektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purune-nud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
21.00 Köök
21.30 Dzhuna
22.30 Naistevangla
23.30 Ivo Linna Ameerika lugu
00.05 Sur-marelv
00.55 Vice
01.30 Chicago tuletõrje
02.15 Must nimekliri
03.00 Reporter
03.50 Rooli võim
04.20 Hooaeg
05.00 Eetriapsud
2016 **05.35** Põhi ja lõuna



06.15 Väiksed võlurid
06.30 Väiksed võlurid
06.40 Teismelised ninjakilpkonnad
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Suletud uste taga
12.50 Padjaklubi
13.50 Súdameasi
14.50 Taevane armastus
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Eesti parim pagar
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust vii-vad läbi sensitiivid
22.30 Kutsuge Cobra
11 **23.30** Top Gear
00.50 Moodne perekond
01.15 Kriis
02.00 Eesti parim pagar
02.50 Võimalik vaid Venemaal
03.15 Top Gear
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Súdameasi



07.00 Robin Hood
07.10 Beni ja Holly väike kuningriik
07.20 Pörsas Peppa
07.30 Tuutu ja Potsu
07.40 Vikerkaar Rubiin
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.30 Mis? Miks? Kuidas?
08.35 Toredade Asjade saar
08.40 Lola Pikk-kõrv
08.45 Mesitaru
08.45 Rüütel Rooste
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Eesti lood
11.25 Eesti TOP 7
12.17 ERR.ee uudised
15.30 Uus Tase
15.50 Hiir Hops
16.00 Lastetuba
16.10 Mis? Miks? Kui-das?
16.15 Rüütel Rooste
16.30 Kessu
16.55 Kriksatrullid. Õpime joonistama
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Väike printsess
17.35 Peeter Pikk-kõrv
17.45 Sammalhammas, kus sa oled?
18.00 Rüütel Miku
18.15 Susapusa Okidos
18.25 Mesitaru
18.30 Lastetuba
18.50 Lammass Shaun
18.55 Uus Tase
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Elu nagu filmis? Subjektiivne objektivi
20.00 Eesti parim koolikokk
21.00 Lapsed suures spordis
21.30 Kultuuriuudised
21.35 Järjekordne õnnelik päev
23.30 Elena
00.56 ERR.ee uudised

N 2. veebruar



06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.40 Foorum (subtiitritega)
13.45 Eesti lood
14.10 Kirjandusministeerium
14.40 Eesti aja lood
15.10 Tartu
15.20 Paksem kui vesi
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 Galakontsert „Hollywood Viinis“
23.45 Üks koorilaul
23.55 Ringvaade
01.02 ERR.ee uudised



06.15 Meie Charly
07.00 Warneri multimaania
07.25 Eskimotüdruk
07.35 Pöörased jänese
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
13.50 Meie Charly
14.50 Külade-tektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Tund tähega
21.00 Köök
21.30 Ted
23.30 Rännukihk
01.20 Verine äri
03.00 Reporter
03.50 Nädalalõpp Kanal 2ga
05.05 Saladused
05.35 Põhi ja lõuna



06.15 Väiksed võlurid
06.30 Väiksed võlurid
06.40 Teismelised ninjakilpkonnad
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Eesti parim pagar
12.50 Kutsuge Cobra
11 **13.50** Súdameasi
14.50 Taevane armastus
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Reis Venemaa lõppu – Tšu- kotka
20.30 Vabad mehed
22.50 Karm paar
23.50 Weekender
00.20 Kondid
01.15 Kodumaa
02.10 Ameerika õudukas
03.05 Vabad mehed
03.50 Weekender
04.20 Seitsmesed uudised
05.25 Súdameasi



07.00 Susapusa Okidos
07.10 Rüütel Miku
07.20 Kriksatrullid. Õpime joonistama
07.30 Väike printsess
07.40 Sammalhammas, kus sa oled?
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.35 Mis? Miks? Kuidas?
08.40 Mesitaru
08.45 Rüütel Rooste
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Eesti lood
11.25 Eesti TOP 7
12.17 ERR.ee uudised
15.30 Uus Tase
15.50 Hiir Hops
16.00 Lastetuba
16.10 Kiisud, edasi!
16.15 Kosmoselendurid
16.30 Väike prints
16.55 Pörsas Peppa
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Väike printsess
17.35 Priit ja Präaks
17.45 Viker-kaar Rubiin
18.00 Beni ja Holly väike kuningriik
18.10 Robin Hood
18.20 Toredade Asjade saar
18.30 Lastetuba
18.45 Tugitoolisport
18.55 Uus Tase
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Vladivostok
20.00 Ülekoormatud aju
20.50 Artikast Antarktikasse
21.30 Kultuuriuudised
21.35 Fargo
22.25 W1A
22.55 Eesti TOP 7
23.45 Igavene kaos
01.30 ERR.ee uudised

R 3. veebruar



06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Suud puhtaks
13.10 Kapital
13.40 MI
14.10 Galakontsert „Hollywood Viinis“
15.45 Üks koorilaul
15.55 Ilus maa
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13
17.45 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Meloodia 69
20.30 Rakett 69
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Saksamaa ´83
22.30 Härra Morgani viimane armastus
00.25 Pealtnägija
01.11 ERR.ee uudised



06.15 Meie Charly
07.00 Warneri multimaania
07.25 Eskimotüdruk
07.35 Pöörased jänese
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Krimi
13.25 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Külade-tektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
19.55 Kuldvillak
20.30 Huumoritähestik
21.00 Köök
21.30 Tantsud tähte-dega
23.40 Salsa-äss
01.35 Ted
03.20 Reporter
04.10 Nädalalõpp Kanal 2ga
05.25 Eetriapsud
2015 **05.35** Põhi ja lõuna



06.15 Väiksed võlurid
06.40 Teis-melised ninjakilpkonnad
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Vabad mehed
12.50 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
13.50 Súdameasi
14.50 Taevane armastus
15.50 Vaprad ja ilusad
16.20 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Papad Mammad
20.50 Papad Mammad
21.45 Percy Jackson ja olümpilased. Väl-guikavaid
00.05 Lõbusõit
3 **02.05** Ameerika õudukas
02.55 Kaunitar ja koletis
03.40 Võimalik vaid Venemaal
04.05 Reis Venemaa lõppu – Tšukotka
04.35 Seits-mesed uudised
05.40 Súdameasi



07.00 Robin Hood
07.10 Beni ja Holly väike kuningriik
07.20 Pörsas Peppa
07.30 Väike printsess
07.40 Vikerkaar Rubiin
07.50 Karusmarjad metsikus looduses
08.15 Lastetuba
08.35 Kiisud, edasi!
08.40 Toredade Asjade saar
08.45 Kosmoselendurid
09.00 Ringvaade
10.05 Oru valitseja
10.55 Elu nagu filmis? Subjektiivne objektivi
11.25 Eesti muusikavideod
11.58 ERR.ee uudised
14.45 Koolitants
2017 **15.30** Uus Tase
15.50 Maša ja karu
16.00 Lastetuba
16.15 Kosmoselendurid
16.30 Väike prints
16.50 Pörsas Peppa
17.00 Karusmarjad metsikus looduses
17.25 Mina ja Miia
17.45 Mikk ja Tšavapa
18.00 Zorro seiklused
18.25 Näpsud
18.30 Lastetuba
18.45 Papist poisid
18.50 Lola Pikk-kõrv
18.55 Uus Tase
19.20 Aktuaalne kaamera
19.30 Aja-vaod. Ärimed
20.00 Kinnunen
21.30 Kultuuriuudised
21.35 Anderson
23.00 Plekktrumm
23.45 Fargo
00.39 ERR.ee uudised

L 4. veebruar



07.30 Džungliässad
07.40 Hiir Hops
07.50 Väike prints
08.15 Mikk ja Tšavapa
08.25 Tugitoolisport
08.30 Maša ja karu
08

Reisikiri. Viva l'Italia!

42.
osa

JÄRJELUT

OLEV REMSU

Panen talle korjekarpi üheeurose mündi, maksan nagu kinni oma taktituse ja uudishimu.

Palazzo Reale (Kuningapalee), seal, nagu ma suurelt fassaadikuulutuselt loen, on Museo Nazionale.

Ärge peibutage mind, ma ütlesin, et ei ühtegi muuseumi ega näitust täna. Meesta sõnasta, härge sarvesta.

Verdi teater. Ka sellest suudan ära öelda. Chiesa di Santa Maria della Spina, imeline, ilma suure kellatornita, ent see-eest rohkete pisitornide-katusesakkidega hiigelkuubikujuline gooti stiilis kirik, täpselt vastu kallast, seega tee peal ees. Peab tegema ringi, et sellest mööda saada. Katsun ka ukse, need on kinni. Aga praegu on hommikumissa aeg. Mis siis, kui mul oleks vaja palvetada? Või koguni pihitada? Miks on minu eest jumal lukku keeratud?

Mees annab sõna, mees võtab sõna, mees on oma sõna peremees. Amedeo Modigliani näitus, teatab afišš. Originaalid üle maailma muuseumidest ja erakogudest.

Ainult sõge jätaks sinna minemata. Kella kümneni, mil näitus avatakse, jääb veel pool tundi, jalutan edasi mööda Galileo Galilei kaldapealset.

Oo, kuhu olen ma sattunud! Eelmises linnas sündis Kolumbus, siin Galilei, kes ongi selle linna auväärsim kodanik.

Olen alati mõelnud, et need mehed, kes päris paljasilmi (nagu Giordano Bruno) või siis lihtsate pikksilmade abil (nagu Mikolaj Kopernik / Nicolaus Copernicus ja Galileo Galilei) suutsid paljugi järeldada ilmaruumi kohta, on veel geniaalsemad kui Albert Einstein või teised tuumafüüsikud, hoopiski taiplikumad kui tänase päeva arvutiteadustajad.

Vaatad öiti taevasse, vaatad kuid ja aastaid ning seejärel ütled, kuidas tähed liiguvad, kuidas Maa tiirleb ümber Päikese ja et universum on lõpmatu.

Kui palju olen mina taevasse vaadanud ja olen ikkagi raskuses planeetide tühipalja otsimisega. Päikese ja Kuuga siiski raskusi ei teki. Kuu polegi planeet! Aga nemad, Bruno, Kopernik, Galilei ja teised...

Atomifüüsikaga ning arvutitehitamisega mul kokkupuudet ei ole olnud, ma pean nendestki inimestest, kes sellega on tegelnud, sügavalt lugu, ent mul ei ole millegagi võrrelda.

Museo Galileo, see on kenasti riimis ja riim kutsub...

Kahte staari ei kannata Pisa välja ning viltune torn domineerib Galilei ees.

See on ülekohus! Midagi tuleb teha selle ebaõigluse silumiseks. Sisenen.

Galilei avastas Jupiteri nelli kaaslast, ja teleskoop, mille abil ta seda tegi, on muuseumi aueksponaat.

Miks Galilei siiski tornist maha jääb?

Publikut tõmbab vaid dramaturgia. Mida rohkem dramaturgiat, seda enam vaatajaid.

• **Need mehed, kes päris paljasilmi või siis lihtsate pikksilmade abil suutsid paljugi järeldada ilmaruumi kohta, on veel geniaalsemad kui Albert Einstein.**

Kõige dramaturgilisem asi on eitusjaatus, oksüümoron. Kui see on olemas, pole suurt turundust vajagi.

Tornis on neid koguni kaks – dūnaamika staatikas ning kukub / ei kuku. Turist ei mõtesta neid lahti, ei tule nende peale verbaalselt-mõtteliselt, ta tabub neid kuuenda meelega ning see mõjub ehk rohkemgi. Mis on selle lihtsuse kõrval Galilei elu ja töö, mida tuli juba koolis õpida! Mõnele jääb meelde ehk vaid tõik, et Galiei kasutas Pisa torni viltusust vaba langemise uurimiseks.

Küsisin, kas torn on ikka küllalt viltu.

Galilei meelest oli. Muuseumis Galilei portreid vaadates avastan, et ta on/oli võrdlemisi sarnane Dostojevskiga. Üks vaatas taevasse, teine inimese sisse.

Mida ütles Immanuel Kant? „Kaks asja täidavad mu hinge lõpmatu vaimustusega, need on tähed taevas ja moraalkoodeks minu sees.”

Mind võtab ekspositsioon meeleliigutusest hoopiski võdisema.

Jaa, meie Maal on elanud tõesti suuri inimesi! Tõe eest kannatajaid. Mina aga asun nendega ühel planeedil. Tänu! Ka mina tunnen, et olen tõe eest kannatanud, ja ega see päris vale olegi...

Modigliani näitusele minek ei tundugi enam sõnamurdmine, sest Galileiga sai seda juba tehtud.

Inimene on jutustav loom ning inimene ei saa eksisteerida ilma müütide-lugudeta. Inimene on kuulav ja vaatav loom, inimene on müüte-lugusid igatsev loom. Loos peituv energia läheb kuulajasse-vaatajasse-lugejasse ja kingib jõudu.

Mind on alati kütkestanud Montmartre'i müüt. Olen seal mitut puhku ringi jalutanud, uhkus südames. Milline kunstnike koloonia elas siin enne ja pärast Esimest maailmasõda. Picasso, Matisse, van Dongen, Braque, Derain, Vlaminck ja kõik teised. Ning luuletajad-kirjanikud Apollinaire, Orlan ja veel paljud. Ise tahaks sinna seltskonda kuuluda. Montmartre'il kõndimine loobki osadust nende kuulsustega.

Järgneb

TEATED



ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tötu on elektrikatekestused:

30. jaanuaril kl 11–12 Laasi, Kangru aj;

30. jaanuaril kl 13–16 Luksi, Altmäe, Luide aj;

31. jaanuaril kl 9.30–15.30 Jäätma, Pleesi, Aulepa, Uustalu, Möldri aj;

1. veebruaril kl 9–11 Haapsalu Koidula 38, 40, 42;

1. veebruaril kl 9.30–12 Aima aj;

1. veebruaril kl 9.30–16 Uuetoa, Möisaküla, Nagimäe, Tursa, Jaani, Soolu aj;

1. veebruaril kl 12–16 Polma, Kallepa, Kontjala, Tälli, Peetsiku, Saastna, Lilleoru, Pihla, Saue, Rolandi, Karini aj;

2. veebruaril kl 9.30–13 Iisaku, Ansi, Sarapiku, Tuudimäe, Vapruse, Kassimõisa aj;

2. veebruaril kl 9.30–14 Uuetoa, Möisaküla, Nagimäe, Tursa, Jaani, Soolu aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõistvale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

Loe veebis www.le.ee

KULTUURITEATED

• Tervis ja Sport

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Jaanuarikuu eripakkumine – seljahooldus isesoojeneva mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

• Tantsuõhtud

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 28. jaan kl 20.30 mängib ansambel Coco. Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 29. jaan kl 14; 31. jaan ja 2. veebr kl 17.30 animafilm „Baleriin”, pilet 3 €. 29. jaan kl 16; 31. jaan kl 19.30; 1. veebr kl 19 film „Ooloomad”, pilet 4 €.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 28. jaanuaril kell 12 „Meie kodu lugu”. Kalju Kurepalu raamatu „Kullamaa kogumik – 2” esitlus. Kodukandi laule ja pillilugusid mängivad rahvamuusik Enrik Visla ja tema õpilased. Üritus kõigile tasuta.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Igal laupäeval kell 11 on lasteraamatukogus jutuhommik. Raamatulaenupunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• NÄITUSED

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstriike müüginäitus.

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11): raamatunäitus „Lutsuga kevadesse – Oskar Luts 130”. Ridala põhikooli kunstistuudio pildinäitus „Puu lugu”. Ridala keraamikaringi laste tööd „Linnud”. Poola illustraatori Marianna Oklejaki illustratsioonide näitus „Imed kääride ja paberiga”.

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees fotoklubi foto näitus „Naine meie keskel”. Kojulaenutuse vahelael fotonäitus „Haapsalu muutumine 40 aasta jooksul”. Lugemissaali seintel Helen Lemberi fotonäitus „Tehnokraatlik ühiskond ja pärisolemine”. Toivo Tominga näitus „Käbikandjad – Coniferae”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis Eveline von Maydelli maailm.

• MUUSEUMID

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) K–P 11–17. www.salm.ee.

Hanila muuseum avatud ettetellimisel. Tel 5333 8586, www.hanilamuuseum.ee

Haapsalu raekoda (Kooli 2): K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu pitsikeskus (Karja 25): T–R 11–16 ja L 11–15.

Raudtee- ja sidemuuseum: R–P 11–16. www.salm.ee.

LAAT

Rannarootsi keskuse parklas 4.–5. veebruaril **vastlalaat**. Info tel 5805 0167.

Teade ja kuulutus saada aadressil info@le.ee

Ja äkki saab otsa kõik. Ka see, et me olime... (J. Viiding)

Mälestame kauaaegset head naabrit **SALME SINILOT**. Avaldame kaastunnet lähedastele. Majanaabrid

Kallis Külli, avaldame südamlitku kaastunnet ema **SALME SINILO** surma puhul.

Erika, Tiit, Anne, Sirje, Stella ja Imbi

Avaldan kaastunnet emale, tütardele ning vennale ja onule peredega **VALENTIN PALMITSA** kaotuse puhul.

Vaska

Mälestame head rühmakaaslast **VIIVI RAUDA**. Südamlit kaastunne omastele.

Tallinna Pedagoogilise Instituudi 1957. a lõpetanud ajaloolased

Avaldame kaastunnet Ain Lauritsale **isa** surma puhul.

Lääne-Eesti RPR ja trennikaaslaste koerarühmast

Mälestame **ÜLO JOAVESKIT**.

Majarahvas



Ootame Sind doonoripäevale
2. veebruaril kl 10.30–14.30
Haapsalu Kultuurikeskuses (Posti 9)

Lisainfo verekeskus.ee ja Facebooki fännilehelt „Doonorid ja Sõbrad”

Regionaalhaigla
VEREKESKUS

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

faks 473 7040, e-post info@le.ee

Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Ilves, Kaire Reiljan,

Urmas Lauri, Lemmi Kann, Tarmo Üuemaa

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korrektor Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud

Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,

SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadid ja kõlarid. Autoalarimid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaua mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuid müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tarne al 10 rm, transport hinnas. 3meetrine küttepuu, tarne al 30 tm. Tel 502 4895.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokkuleppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Otse tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotsid. Vedu. Tel 506 8501.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteineris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Puidubrikett 960 kg alus 139 €. Puidugraanul 960 kg alus 169 €. Rohkem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees kojuvedu Läänemaal.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa põldheina (mahe). 6 eurot rull. Läänemaal Tuudil. Tel 503 8916.

OST

Ostan või rendin ajaloolist kalapüügiõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Püla-Läänemaa jäätmejaamas. Töstukauto teenus, metalli lõikamine. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Lihula antiigiäri ostab parima hinnaga vanavara, kunsti, kulda, hõbedat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidamisest lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Taebla Vanametallis aasta alguse kampaania raames romusõiduki hind al. 95 €/t. Auto arvelt maha võtmine kohapeal. Vedu kokkuleppel. Info tel 5684 4145 või 5620 0240. www.taeblaauto.ee.

Ostan ümmarguste või ovaalsete kividega merevaigust kaelakee. Maksan kuni 800 €. Tel 5871 0351.

KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Soovin osta 1–2toalist remonti vajavat korterit Haapsalus. Vaatan üle kõik pakumised. Tel 529 2656.



Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE.
Tel **473 4376**.

Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996



Posti 18, Haapsalu.

Võtame müüki teie KINNISVARA.
Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost.
ott@apslund.ee, tel 506 9600.

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti.
Tel 507 2231.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

Soovin osta garaaži Taeblas. Tel 521 0573.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, mootor 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

TEENUS

Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Maalritööd eluruumides. Tel 557 6833.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Tel 5347 7919.

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditööd. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Nõelravi Läänemaa haigla polikliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmiknärvivalu, näonärvihälvatus, unetus, ärevus, stress, bronhiaalastma, kõhukinnisus, menstruaalvalud, suitsetamisest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinaid, vana mööblit, metalli, ehitusprahit jms. Lammustustööd. Veoteenused. Tel 5802 9660.

Üldehitus- ja remonditööd. Korralikud ja head ehitajad teostavad majade ja korterite remonti. Elekter, plaatimine, viimistlus, tapeetimine, pottsepa- ja kõik teised ehitusvaldkonda kuuluvad tööd. Oma tööriistad ja söiduvahend. Töö kiire ja korralik. Tel 5673 0846.

Autorent Haapsalus al 24 € ööpäev. Järeldäru ja autoveotreileri rent. Tel 554 2380, info@pulsar24.ee.

Trepid ja treppide valmistamine. Töö kiire ja kvaliteetne, tasuta konsultatsioon. https://www.facebook.com/Trepibi/ Infotel 5560 1008. Risto

Ohtlike puude langetus ja lõikus töstukilt! Kontakt info@puupoisid.eu või tel 5665 9446.

TÖÖPAKKUMINE



Vajame oma kollektiivi **majapidamisjuhti**.

Sobiv kandidaat on algatusvõimeline, eesmärgile orienteeritud ja sihikindel. Suudab tulemuslikult planeerida ja juhtida väikese meeskonna tööd. Kasuks tuleb varasem töökogemus hotellinduses.

Töökoht on osalise koormusega, 30 tundi nädalas.

Kandideerimiseks saada CV e-aadressil sekretar@framare.ee. Info telefonil 472 4602.

Pakun tööd bussijuhile. Osaline tööaeg. Tel 518 4070.

Rannarootsi Lihatoöstus
pakub tööd vorstipritsjale.

Saada oma CV aadressil personal@rannarootsi.ee. Info telefonil 472 5080.



Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus otsib oma vahvasse meeskonda öde.

Vajalik on erialane haridus, väga hea suhtlemisoskus ja empaatiavõime ning vene keele oskus suhtlustasandil.

CV ja haridust tõendava dokumendi koopia saata marge.jogisaar@hnrk.ee hiljemalt 20.02.2017. Teave tel 472 5438.

K.U.Oru Auto OÜ võtab tööle kaks **rahvusvaheliste vedude autojuhti** (poolhaagised, autod). Tööpiirkond Baltikum ja Soome, Rootsi. Kasuks tuleb ADR tunnistuse olemasolu. Tel +372 5662 6455, auto@oruauto.ee, www.oruauto.ee.

Ootame hinnapakumisi korrusmaja drenaaži- ja sajuveesüsteemi ning hüdroisolatsiooni- ja soklisoojustamistöödeks. Maja asub Ridala vallas Panga külas. Infotel 5345 0157.

Narma Uuemõisa (Haapsalu) vabriku meeskonnas leiab töö **seadmete mehaanik**.

• Töö sisuks on vaibakudumisseadmete häälestus ja korrashoid.
• Väljaõpe ettevõttes kohapeal, varasem mehaanikaalane töökogemus on oluline.

Narma pakub
• toetavat meeskonda.
• tööpanusele vastavat töötasu.

Kandideeri julgelt!
Saada oma CV või küsimused e-aadressil andres@narma.ee. Lisainfo telefonil 509 6181.

Haapsalu Linna Spordibaasid OÜ otsib veekeskusesse puhastusteenindajat. Töö vahetustega, tööaeg kell 22–03. CV saata haapsalu@spordibaasid.ee või tuua Lihula mnt 10, Haapsalu.

Pakkuda Haapsalus hooajalist abi tööd alkoholivabale töötajale vanuses 55+. Töö kerge füüsilise koormusega, rutinne ja ilmastikuoludest sõltuv. Soovitav välistingimustele vastav riietus. Infotel 501 6281.

LOOMAD

Haapsalu Loomakliinik
Posti 5. E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel 473 5566, 5694 5545.

METS

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**.
Tel **511 0415** ja **517 9866**.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.



Vaikselt lahkusid, emake hea, muredest, valudest enam ei tea...

Teatame kurbusega, et meie seast lahkus kallisa ema, ämm, kaasa, vanaema ja vanavanaema

SIRJE KALMETI
19.11.1951–25.1.2017.

Leinavad omaksed

Ärasaatmine pühapäeval, 29. jaanuaril kell 14 Lihula surnuaia kabeli juures.

Avaldame sügavat kaastunnet Kaimarile, Küllile ja Kalvile peredega ema ja vanaema

SIRJE KALMETI
lahkumise puhul.

Kogu Kalmetite suguvõsa suured ja väikesed

Avaldan sügavat kaastunnet Jaagule ja lastele peredega kallie sõbranna

SIRJE KALMETI
19.11.1951–25.1.2017
kaotuse puhul.

Mälestab Aino

Südamlik kaastunne Küllile ja Kasparile armsa ema ja vanaema

SIRJE KALMETI
kaotuse puhul.

Töökaaslased K.METist

Avaldame kaastunnet Kaimar Kalmetile

ema
kaotuse puhul.

ASi Matsalu Veevärk kolleegid

Tähtede taga koidab Sul taevas, vaikne lootus Sul täide seal läheb...

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallisa ema, vanaema ja vanavanaema

ASTA VIIGI
7.1.1930–27.1.2017.

Leinavad tütre peredega

Ärasaatmine kolmapäeval, 1. veebruaril kell 13 Jaani kirikus. Palume pärgi ja kimpe mitte tuua.

Südamlik kaastunne lähedastele kallile emale, vanaemale ja vanavanaemale

ASTA VIIGI
lahkumise puhul.

Kaire, Ave, Virve ja Leevi

Avaldame siirast kaastunnet Urmasel kallile isale

ENDEL NIIDI
kaotuse puhul.

KÜ Vahtratanava elanikud

Iga hetk on meie elusaatus, iga hetkel oma hind. Iga hetk võib tulla viimne vaatus, kostab kell ja sulgub eluring.

ENDEL NIIT
Mälestame head naabrimeest ning avaldame kaastunnet Urvele ja Urmasel perekondadega isa, vanaisa ja vanavanaisa surma puhul.

Perekonnad Kopamees, Onemar, Ojamäe ja Villenthal

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste maa.

Südamlik kaastunne Ulvile perega ema ja Heinole abikaasale

ELMA TIITSMA
surma puhul.

Urve, Epp ja Valdek

Iga lahkumine on raske, iga teesaatmine kurb.

Südamlik kaastunne teile emale, vanaemale ja vanavanaisale ning elukaaslasele

SIRJE KALMETI
kaotuse puhul.

Mälestab sõbranna Reet

Kallid Külli, Kalvi ja Kaimar peredega, avaldame teile kaastunnet kallile emale

SIRJE KALMETI
kaotuse puhul.

Kunagised naabritüdrukud Elje, Elge ja Egle peredega

Kaimar, Külli ja Kalvi peredega, meie siiras kaastunne teile, kui jätate hüvasti oma kallile emale

SIRJE KALMETIGA.

Maris ja Eerik

Avaldame sügavat kaastunnet Ölme Kloasele emale

ASTA VIIGI
kaotuse puhul.

Töökaaslased Haapsalu Tarbijate Ühistus

Südamlik kaastunne Katri Martelile perega

ENDEL NIIDI
surma puhul.

Töötajad Risti lasteaiast

Sügav kaastunne Ulvi Kaasenile

ema
surma puhul.

Töökaaslased Koskineni hambaravist

Avaldame kaastunnet omastele

SIRJE KALMETI
surma puhul.

Virgo, Timon, Janek, Meelis ja Jaanis

Avaldame kaastunnet Külli Riistopile ja Kaspar Algole emale ja vanaemale

SIRJE KALMETI
surma puhul.

K.MET AS

Avaldame kaastunnet Külli Riistopile perega emale, vanaemale ja ämmale

SIRJE KALMETI
surma puhul.

Lihula Pärnu mnt. 16 KÜ

Vaikselt lahkus emake hea, muredest valudest enam ei tea.

Südamlik kaastunne Piretile ja Pilvile armsa emale

ASTA VIIGI
surma puhul.

Läänemaa haigla aktiivvabari osakond

Küünal on kustunud, ööle uut päeva ei järgne...

ENDEL NIIT
Kallid Urmas ja Urve peredega, oleme leinas teiega.

Tädi Linda lapsed peredega

Mälestame endist kolleegi

ESTER RABA
ja avaldame kaastunnet lastele peredega.

Taebla koolipere

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötõstmine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matusestade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Kirikuteated 12 €/kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee



16. jaanuaril jäi pildile valgeselg-kirjurähn.

Eile algas aialinnuvaatlus

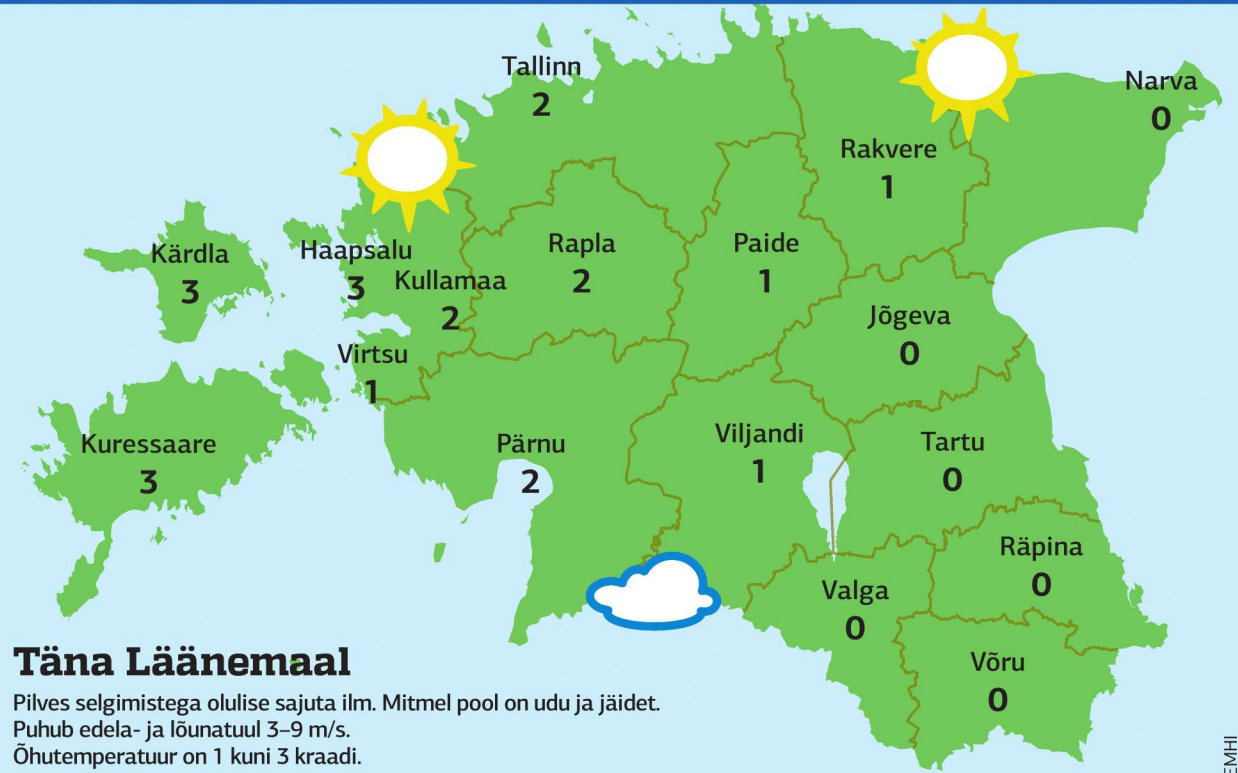
Reedest pühapäevani kestab üle-eestiline aialinnuvaatlus, mis annab ornitoloogidele infot talvise Eesti linnustiku kohta.

Vaatlusel osalemiseks tuleb leida valgel ajal üks tund, et minna koduaeda või parki ja märkida üles seal kohatud linnuliigid. Vaadelda võib küll kas või terve päeva, aga Eesti ornitoloogiaühing ootab andmeid just ühe konkreetse tunni kohta, sest muidu poleks andmed võrreldavad.

Iga kohatud linnuliigi kohta tuleks kirja panna ka suurim korraga nähtud isendite arv. Kirja pannakse vaid paiksed linnud, kes vaatluspaigas kas või korraks maanduvad. Ülelendavaid linde ei loendata.

Täpsed juhised ja vaatlusankeedi leiab Eesti ornitoloogiaühingu kodulehelt www.eoy.ee ja sealsamas saab sisestada ka vaatlusandmeid. Ankeedi võib saata hiljemalt 6. veebruariks ka aadressil Eesti ornitoloogiaühing, Veski 4, 51005 Tartu, märgusõna „Talvine aialinnuvaatlus 2017“.

KAIRE REILJAN

ILMAENNUSTUS**Täna Läänemaal**

Pilves selgimistega olulise sajuta ilm. Mitmel pool on udu ja jäidet. Puhub edela- ja lõunatuul 3–9 m/s. Õhutemperatuur on 1 kuni 3 kraadi.

Pühapäev

lõunatuul
5–12 m/s

öö päev

-1°...1°

**Esmaspäev**

edelatuul
5–10 m/s

**Teisipäev**

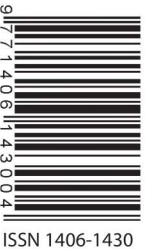
edela-, läänetuul
3–8 m/s

**Kolmapäev**

edelatuul
7–12 m/s



1°...4°



VAATA KA
WWW.LE.EE

18.02. HAAPSALU KULTUURIKESKUS 19.00
Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal.

Mike Yeaman

ÕNNE NUMBRID

Lavastaja Eero Spriit
Kunstnik Jaak Vaus

Helgi Sallo,
Katriin Valkna,
Raivo Rüütel,
Merilin Kirbits,
Rauno Kaibiainen,
Martin Kõiv,
Mihkel Tikerpalu (muuk)

TALLINNA KULTUURIVARTUSTE AMET

facebook.com/vanabaskintheater

Tere tulemast meie uude kontorisse!

Annely Sermat
maakler, lääne regiooni juht
513 5163
annely.sermat@pindi.ee



Kaie Roos
kutseline maakler
517 8676
kaie.roos@pindi.ee



Anti Suu
maakler, hindaja
504 2164
anti.suu@pindi.ee



Virve Metsis
maakler
505 4916
virve.metsis@pindi.ee



Tallinna mnt 1, Haapsalu 90507
Avatud E-R 9.00–17.00
Telefon (+372) 472 0830
E-post haapsalu@pindi.ee



Sinu heaks loodud!

anankemööbel

SUUR TALVESOODUSTUS -20%

Kontinentaalvoodid, madratsid, kušetid ja kattemadratsid

Kampaania periood 20.01 – 06.03.2017 Ananke Mööbel&Sisustus Rannarootsi Keskuses www.ananke.ee



Aasta alguse allahindlus

Haapsalu Kaubamaja
5.-31. jaanuar 2017

Hinnad langevad kuni

-70%

AMTIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

Lääne Elu

Laupäevases
Lääne Elus
8. leheküljel

JÄRJEJUTT JA
FOTOJAHT!

Aita kirjutada järje-
jutule uus osa või
osale fotojahis
oma meeskonnaga
ning võida
vahvaid auhindu!
Vastused saada
reklaam@le.ee
või Posti 30, Haapsalu.

Järgmine mäng
ilmub juba laupäeval.

VANALINNA
BOWLING